

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს  
ბრძანებათა და ინსტრუქციათა



# პრეპუღი

# СБОРНИК

# ПРИКАЗОВ И ИНСТРУКЦИЙ

Министерства просвещения Грузинской ССР

12

დოკუმენტი



საქართველოს სსრ  
განათლების სამინისტრო  
23 სექტემბერი, 1963 წ.  
№ 805—3/2—1801

აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებს, სამხრეთ  
ოსეთის ავტონომიური ოლქის, რაიონების, ქალაქების განათლების  
განყოფილებათა გამგეებს, განათლების, უმაღლესი სკოლისა და  
ხაშეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის  
რაიონული, საქალაქო კომიტეტის თავმჯდომარეებს

**მასწავლებელთა შრომის ორგანიზაციის  
გაუმჯობესებისა და სამუშაო დროის  
მოწესრიგების შესახებ**

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXII ყრილობის  
ისტორიულმა გადაწყვეტილებებმა და „ქანონმა ცხოვრებასთან  
სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სსრ კავშირში სახალხო განა-  
თლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“ განსაზღვრეს  
სკოლის ძირითადი ამოცანები ჩვენს ქვეყანაში კომუნიზმის  
გაშლილი მშენებლობის პერიოდში მოზარდი თაობის კომუნისტუ-  
რი აღზრდის დარგში, რაც მტკიცედ მოითხოვს სკოლის მუ-  
შაობის დონის ამაღლებას, სახალხო განათლებაზე ხელშეწყობის  
სტილის ძირეულად გაუმჯობესებას.

სკოლის გარდაქმნაში ძირითად ძალას, ხალხის კულტურის  
იღმავლობისათვის ბრძოლაში პარტიის მთავარ საყრდენს, ახალი  
ადამიანის, კომუნიზმის შეგნებული მშენებლის სწავლასა და აღზრ-  
დაში პარტიის ყველაზე უახლოეს თანაშემწეს წარმოადგენს სა-  
ხალხო მასწავლებელი.

მუდმივი ზრუნვა მასწავლებლის სულიერ ზრდაზე, მისი იდე-  
ურ-პოლიტიკური დონისა და პედაგოგიური ოსტატობის ამაღლება-  
ზე, მეცნიერული და კულტურული მსოფლმხედველობის გაფარ-  
თობაზე, ზრუნვა იმისათვის, რომ შეეუქმნათ მასწავლებელს ყველა  
საჭირო პირობა ბავშვთა სწავლა-აღზრდის რთული და საპასუხის-

მგებლო ამოცანების შესრულებისათვის— ესაა მთავარი მასწავლებლებთან მუშაობაში.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის იენისის პლენუმის გადაწყვეტილებათა შუქზე მასწავლებლები და სკოლის ხელმძღვანელები მთელი ენერჯიით უნდა მუშაობდნენ სწავლების მეთოდებისა და ორგანიზაციული ფორმების სრულყოფისათვის, ეძებდნენ გზებსა და ხერხებს, რომლებიც ხელს შეუწყობენ მოსწავლეთა შემეცნებითი უნარის ყოველმხრივ განვითარებას, მათ აქტიურობას, დამოუკიდებლობას და შემოქმედებას პრაქტიკასთან თეორიის, ცხოვრებასთან სწავლების მკიდრო კავშირის საფუძველზე.

დირექტორები და სასწავლო ნაწილის გამგეები თავიანთი სამუშაო დროის მაქსიმუმს უნდა უთმობდნენ გაკვეთილებზე დასწრებას, მასწავლებლებთან და მშობლებთან პედაგოგიურ საუბრებს, კლასგარეშე მუშაობის ხელმძღვანელობას და მოსწავლეთა სწავლებისა და აღზრდის ხარისხის კონტროლს.

იმისათვის, რომ არსებითად ერკვეოდეს პედაგოგიურ საქმიანობაში, სკოლის ხელმძღვანელმა სისტემატურად თვალყური უნდა ადევნოს პედაგოგიურ ლიტერატურას, პერიოდულ პრესას, კარგად გაეცნოს საუკეთესო სკოლების მუშაობის გამოცდილებას.

ყველაფერი ეს მოითხოვს მასწავლებლისა და სკოლის ხელმძღვანელის სამუშაო დროის უნარიან ორგანიზაციას და მის ეკონომიურად გამოყენებას.

მაგრამ საინსპექტორო შემოწმებები, მასწავლებელთა წერილები და საჩივრები მოწმობენ, რომ დღემდე ადგილი აქვს მასწავლებლების, სკოლის დირექტორების (გამგეების), სასწავლო ნაწილის გამგეების ხშირ მოწყვეტას სკოლაში უშუალო მუშაობისაგან სხვადასხვა სხდომებზე, კრებებზე, თათბირებზე, კონფერენციებსა თუ სემინარებზე დასწრების მიზნით.

სკოლებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ზოგიერთი ხელმძღვანელი გატაცებულია სხვადასხვა, ზოგჯერ ურთიერთ შემცველი თათბირებისა და სხდომების ჩატარებით. ხშირად ეს თათბირები ცუდად არის მომზადებული, საკითხების განხილვა ჭიანჭურდება და ყოველთვის არ იძლევა სასურველ შედეგს.

ცალკეული მასწავლებლები და სკოლის ხელმძღვანელები გადატვირთული არიან მრავალრიცხოვანი საზოგადოებრივი დავალებებით. ზოგჯერ მათ ავალებენ მასწავლებლისათვის შეუფერებელი სამუშაოს შესრულებას.

არას შემთხვევები, როდესაც მასწავლებლებისა და სკოლების დირექტორებისაგან (გამგეებისაგან) მოითხოვენ დადგინილი აღ-

რიცხვა-ანგარიშის გარდა სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის დეგებზე დამატებითი წერილობითი მონაცემების წარდგენას.

ბავშვებთან კლასგარეშე მოშაობაში ნაკლებად იყენებენ წავლეთა ორგანიზაციების ინიციატივასა და დამოუკიდებლად ნაკლებად იზიდავენ ამ მუშაობაში მშობელთა საზოგადოებრიობას, შეფ საწარმოებს, სახლმმართველობებთან არსებულ აქტივს, პენსიონერებს და სხვ. ხშირად მთელი მრავალფეროვანი მუშაობა მოსწავლეებთან მხოლოდ მასწავლებლებზეა გადატანილი.

ცალკეული მასწავლებლის გადატვირთვა იქამდე მიდის, რომ მათ არ რჩებათ საქმავ დრო საფუძვლიანად მოემზადონ გაკვეთილისათვის, აიმაღლონ კვალიფიკაცია, მეთოდური ოსტატობა, იდეურ-პოლიტიკური და კულტურული დონე, რაც უარყოფითად მოქმედებს სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის დაყენებაზე სკოლაში.

მასწავლებელთა და სკოლის ხელმძღვანელთა სამუშაო დროის მოწესრიგების, მათთვის მუშაობისა და დასვენების სათანადო პირობების შექმნის მიზნით საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო და პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტი წინადადებას იძლევიან:

1. კატეგორიულად აიკრძალოს სასწავლო მეცადინეობის დროს მასწავლებლების, სკოლების დირექტორების (გამგეების), სასწავლო ნაწილის გამგეების მიერ საზოგადოებრივი დავალების შესრულება.

სასწავლო მეცადინეობის დროს საზოგადოებრივ დავალებათა შესასრულებლად ამ პირობა გამოძახების ყოველი შემთხვევა ეცნობოს სათანადო ზემდგომ ორგანიზაციებს.

საჭირო შემთხვევაში დაისვას საკითხი ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების წინაშე სკოლის მუშაკთა სავალდებულო მონაწილეობით ჩასატარებელი კრებებისა და თათბირების მაქსიმალურად შემცირების შესახებ, შემოღებულ იქნას გარკვეული სისტემა ამ ღონისძიებების ჩატარებაში და მასწავლებელთა დროის ბიუჯეტის მტკიცე ეკონომია.

2. მოწესრიგდეს განათლების ორგანოებისა და პროფკავშირის კომიტეტების მიერ სკოლების დირექტორებისა (გამგეებისა), და სასწავლო ნაწილის გამგეებისათვის ჩასატარებელი თათბირები, კრებები, პრაქტიკუმები იმგვარად, რომ ისინი ამ მიზნით გამოძახებულ იქნან თვეში არა უმეტეს ერთხელ და ისიც, წინასწარ, ხუთი დღით ადრე შეტყობინებით.

3. სხვადასხვა სახისა და ხასიათის თათბირების, სხდომების, კრებების, სემინარების ჩატარების გეგმები შედგენილ იქნას იმ ან-

გარიშით, რომ მასწავლებელი (კლასის ხელმძღვანელი და აღმზრდელი) ესწრებოდეს მას კვირაში არა უმეტეს ერთხელ.

4. რაიონული და ჯგუფური მეთოდური გაერთიანებების მეცადინეობა ჩატარდეს არა უმეტეს წელიწადში სამჯერ. შინასასკოლო-სასწავლო-მეთოდში არა უმეტეს ორჯერ.

რაიონული მეთოდური კაბინეტებისა და მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის ღონისძიებებზე (კონსულტაციები, ლექციები, ღია გაკვეთილება და სხვ.) დასწრება, გარდა სავალდებულო კურსებისა და სემინარ-პრაქტიკუმებისა, უნდა ხდებოდეს თვით მასწავლებელთა შეხედულებისამებრ.

5. მოსწავლეებთან კოლექტიური ღონისძიებების (კოლექტიური ლაშქრობა და ექსკურსია, კინო-თეატრებში წაყვანა, დილასალამოები და სხვ.) ჩასატარებლად ფართოდ იქნას ჩაბმული მშობელთა აქტივი, შეფ-საწარმოთა საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, პენსიონერები, მოსწავლეთა ორგანიზაციები.

6. გაკვეთილების ცხრილში შესაძლებლობის ფარგლებში (სასწავლო მეცადინეობისათვის ხელის შეუშლელად) გათვალისწინებულ იქნას მასწავლებელთათვის თავისუფალი დღეები დამოუკიდებელი მუშაობისა და მუდმივი საზოგადოებრივი დავალების შესასრულებლად (გაუნთავისუფლებელი არჩევითი მუშაობა პარტიულ საბჭოთა, პროფკავშირულ, კომკავშირულ ორგანოებში და სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში, მუშაობა როგორც საზოგადოებრივი ინსპექტორი, მეთოდისტი და ა. შ.).

7. არ იქნას დაშვებული მასწავლებელთა მორიგეობა სკოლაში გამოსასვლელ და უქმე დღეებში, ღამით და სამუშაო დღის დამთავრების შემდეგ. სკოლის ადმინისტრაციას შეუძლია საჭირო შემთხვევაში, პროფკავშირის ადგილკომთან შეთანხმებით, დაავალოს მასწავლებელს სამუშაო დღეებში მორიგეობა სკოლაში. ამასთან მორიგეობა უნდა იწყებოდეს არა უგვიანეს 20 წუთით ადრე მასწავლებლის გაკვეთილის დაწყებამდე და მთავრდებოდეს მისი უკანასკნელი გაკვეთილის დამთავრების შემდეგ არა უგვიანეს 20 წუთისა.

გამოსასვლელ დღეებში ბავშვებთან მასობრივი სასკოლო ღონისძიებების ჩატარების დროს მასწავლებლის ჩაბმა უნდა მოხდეს პროფკავშირის ადგილკომთან შეთანხმებით და მას უნდა მიეცეს საამისო კომპენსაცია საკავშირო პროფსაბჭოს სამდივნოს 1954 წლის 2 აპრილის დადგენილების შესაბამისად.

8. უზრუნველყოფილი იქნას დაუსწრებელ სწავლებაში ჩაბმულ მასწავლებელთათვის ყოველ კვირაში სკოლაში მუშაობისაგან სრუ-

ლიად თავისუფალი ოთხი საღამო (გამოსასვლელი დღის ჩაუთვალა).

9. საშემოდგომო, საზამთრო და საზაფხულო არდამნიშვნელობის პერიოდში მეტი დრო მიეცეს მასწავლებლებს დამოუკიდებელი მუშაობისათვის კვალიფიკაციის ასამაღლებლად, მეთოდური დაოსტატებისათვის, იდეურ პოლიტიკური და კულტურული ღონის ასამაღლებლად.

10. სხვადასხვა საზოგადოებრივი დავალებები მასწავლებელთა შორის განაწილდეს თანაბრად, არ იქნას დაშვებული, რომ თითოეულ მასწავლებელს ჰქონდეს ერთ დავალებაზე მეტი, რომელიც თხოულობს სისტემატურ მუშაობას.

11. მინიმუმამდე შემცირდეს მასწავლებლების, კლასის ხელმძღვანელების, სკოლების დირექტორების (გამგეების) გეგმების და ანგარიშების რაოდენობა და დარჩეს მათ სავალდებულო შესადგენად მხოლოდ შემდეგი დოკუმენტები:

ა) მასწავლებლებს: გაკვეთილის გეგმის შედგენა და საკლასო ჟურნალის წარმოება თავის საგანში;

ბ) კლასის ხელმძღვანელებს: მეოთხედის ან ნახევარი წლის მუშაობის გეგმის შედგენა, საკლასო ჟურნალის გაფორმება, მოსწავლეთა პირადი საქმეების წარმოება და კლასის მოსწავლეთა დღიურებისადმი კონტროლი;

გ) სკოლების დირექტორებს (გამგეებს): სკოლის წლიური ან ნახევარი წლის მუშაობის გეგმის და სკოლისათვის დაწესებული ანგარიშზიანობის შედგენა.

დაევალოს საქართველოს სსრ, აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროების, პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის, განათლების ორგანოებისა და პროფკავშირული ორგანიზაციების ყველა მუშაკს მტკიცე კონტროლი გაუწიონ მასწავლებელთა სამუშაო დროის მოწესრიგების ამ მითითებათა შესრულებას.

12. ძალადაკარგულად ჩაითვალოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს და განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის საქართველოს რესპუბლიკური კომიტეტის ცირკულარული წერილი „მასწავლებლის დროის ბიუჯეტის მოწესრიგების შესახებ“ გამოქვეყნებული საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ბრძანება-

თა და განკარგულებათა კრებულში, 1955 წელი, № 3—4, გაიტყდა  
აღნიშნული წერილის მეცამეტე მუხლში ჩამოთვლილი 1, 2, 3,  
5, 6, 7 პუნქტებისა.

ეროვნული  
ბიბლიოთეკა

საქართველოს სსრ განათლების  
მინისტრი **ა. ლაშქარაშვილი**

განათლების, უმაღლესი სკოლისა  
და სამეცნიერო დაწესებულებების  
მუშაკთა პროფკავშირის საქართველოს  
რესპუბლიკური კომიტე-  
ტის თავმჯდომარე

**ლ. ი. მაღლაფერიძე**

**საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს  
1963 წლის 8 ოქტომბრის ბრძანება № 885**

შემოწმებით დადასტურდა, რომ რიგ სკოლებში ნაკლები პასუხისმგებლობით ეკიდებიან სასკოლო დოკუმენტების წარმოებას, ადგილი აქვს პედაგოგიური საბჭოს სხდომათა ოქმების დაგვიანებით და დაუდევრად გაფორმებას, საკლასო ჟურნალებსა და საგამოცდო ოქმებში შეტანილი შეფასების ნიშნების გადასწორებას და სხვ., მაგალითად, კოჯრის საშუალო სკოლაში (დირექტორი—გ. გრძელიძე) 1961/62 სასწავლო წლის ბოლოს ექსტრინატიც წესით სიმწიფის ატესტატის მისაღებად გამოცდებზე დაშვებულ მოქ. მოქ. ს. გ. მარღიშვილისა და ა. ი. ჯანიაშვილის ნიშნები ქიმიკაში „2“ გადასწორებულია „3“-ზე ოქმში, საგამოცდო კომისიის შენიშვნის გარეშე, ხოლო პედაგოგიური საბჭოს 1962 წლის 28 ივნისის № 11 ოქმი—სიმწიფის ატესტატის გაცემის შესახებ, დაგვიანებითა და დაუდევრადაა გაფორმებული.

**ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:**

1. რაიონის (ქალაქის) განათლების განყოფილებათა გამგებმა და სკოლების დირექტორებმა განსაკუთრებული ყურადღება მიექციონ სასკოლო დოკუმენტების წარმოების ხარისხს, სისტემატურად შეამოწმონ და არ დაუშვან ჟურნალებსა და საგამოცდო ოქმებში შეფასებათა ნიშნების გადასწორების შემთხვევები.

2. კოჯრის საშუალო სკოლის დირექტორს გ. გრძელიძეს და ამავე სკოლის მასწავლებელსა მ. ზაკუტოვას საგამოცდო ოქმში სათანადო გაფორმების გარეშე ნიშნების გადასწორებისათვის შეეთითოს.

3. სკოლების დირექტორებმა ეს ბრძანება განიხილონ პედაგოგიურ საბჭოს მორიგ სხდომაზე.

საქართველოს სსრ განათლების  
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი



## დადგენილება

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგია და განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის საქართველოს რესპუბლიკური კომიტეტის პრეზიდიუმისა მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის 1963 წლის საზაფხულო-საკურსო ღონისძიებათა შესრულების შესახებ

1963 წლის 12 ოქტომბერი

მოისმინა რა მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის დირექტორის ანხ. თ. ზახაშვილის ანგარიში 1963 წლის საზაფხულო-საკურსო ღონისძიებათა შესრულების შესახებ, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგია და განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის პრეზიდიუმში აღნიშნავენ, რომ მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტმა და მისმა ფილიალებმა 1963 წლის ზაფხულის პერიოდში სათანადო მუშაობა ჩაატარეს რესპუბლიკის სკოლების მასწავლებელთა და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა მეთოდურ-პედაგოგიური დახელოვნებისათვის. ზაფხულის პერიოდში დახელოვნების კურსები გაიარა 2873 მასწავლებელმა და განათლების სხვა მუშაკმა.

რიგი სიახლენი იქნა შეტანილი დახელოვნების კურსების სახეობაში. წელს პირველად გაიარეს დახელოვნების კურსები აფხაზური და ოსური ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებმა, მევენახეობის, მეცხოველეობის, მემინდვრობის, მებილეობის, საზეინკლო საქმისა და სამოქალაქო თავდაცვის მასწავლებლებმა, მხარეთმცოდნეობისა და ტურიზმის პედაგოგ-ინსტრუქტორებმა.

რესპუბლიკის სომხური და აზერბაიჯანული სკოლების სხვადასხვა საგნის 87 მასწავლებელმა დახელოვნების კურსები გაიარა სომხეთის სს და აზერბაიჯანის სს რესპუბლიკების მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტებში.

მასწავლებელთა დახელოვნების ყველა კურსებზე წაკითხული

იქნა ლექციების ციკლი ისეთ საკითხებზე როგორც არის: საგანთა სწავლება სკკპ ცენტრალური კომიტეტის იენისის პლენუმის გადაწყვეტილებათა შუქზე; მაღალი იდეურობა და მხატვრული ოსტატობა საბჭოთა ლიტერატურისა და ხელოვნების დიდი მემკვიდრეობის გაკვეთილის ეფექტურობის ამაღლებისა და მეორეწლიანობის დაძლევის გზები და საშუალებანი; საზოგადოებათმცოდნეობის კავშირი სხვა სასწავლო დისციპლინებთან; ფიზიკის მიღწევები ატომური ენერჯისა და კოსმოსის ათვისების საქმეში; მოსწავლეთა პროფესიული ორიენტაცია და პროფესიული კონსულტაციების ორგანიზაცია სკოლაში და სხვ.

ამ საკითხებზე ლექტორ-მასწავლებლებად მოწვეული იყვნენ სახელმწიფო უნივერსიტეტის მუშაკები. ფიზიკის, ქიმიისა და მათემატიკის მასწავლებლებმა ძირითადად დახელოვნების კურსები გაიარეს უნივერსიტეტის კაბინეტ-ლაბორატორიებში.

მექანიზაციის, მეხილეობის, მეჩაიეობის და მემინდვრობის მასწავლებლებს საცდელ-პრაქტიკული მუშაობა ჩაუტარდათ ანასეულში, ნატახტარში, დილოპში, გორსა და სკრაში.

დახელოვნების ყველა კურსები უზრუნველყოფილი იყო რბილი ინვენტარით.

აჭარის ასსრ განათლების სამინისტრო, ქ. ქუთაისის, ქ. ზესტაფონისა და ზესტაფონის რაიონის, ქ. საგარეჯოს, ქ. თელავისა და თელავის რაიონის, ახალქალაქის, ზუგდიდის, ყვარლის, ლანჩხუთის, ცხაკაიას, ხაშურისა და სხვა რაიონების განათლების განყოფილებები და პროფკავშირის საქალაქო და რაიონული კომიტეტები სათანადო პასუხისმგებლობით მოეკიდნენ დახელოვნებელი კონტინგენტის აღრიცხვისა და შერჩევის საქმეს, მასწავლებელთა შორის სათანადო მუშაობის ჩატარების შედეგად მიაღწიეს საზაფხულო კურსებზე კონტინგენტის დროულად მოვლინებას.

მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, ზაფხულის პერიოდში საქურსო ღონისძიებათა გატარების საქმეს ახლდა რიგი ნაკლოვანებანი:

აფხაზეთის ასსრ განათლების სამინისტრომ, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქ. თბილისის, ქ. რუსთავის, გეგეჭკორის, თიანეთის, ყაზბეგის, ლენტეხის, მახარაძის, გორის, და სხვა რაიონების განათლების განყოფილებებმა და პროფკავშირის საქალაქო და რაიონულმა კომიტეტებმა ვერ უზრუნველყვეს თავიანთი განაცხადების მიხედვით დასახელოვნებელი კონტინგენტის გეგმების შესრულება.

ასე, მაგალითად, აფხაზეთის ასსრ განათლების სამინისტრომ გეგმით გათვალისწინებული 353 მასწავლებლის ნაცვლად დახელოვნების კურსებზე მიავლინა 244. სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური

ოლქის განათლების განყოფილებამ 290-ის ნაცვლად—216, ქ. რუსთავის განათლების განყოფილებამ 56-ის ნაცვლად—16 და

თიანეთის რაიონის განათლების განყოფილებამ კურსებზე არ მიავლინა ქართული ენისა და ლიტერატურის, ფრანგულ ენისა და გეოგრაფიის არც ერთი მასწავლებელი. ყაზბეგის რაიონის განათლების განყოფილებამ არ მიავლინა დახელოვნების კურსებზე ქართული ენისა და ლიტერატურის, საზოგადოებათმცოდნეობის, ქიმიის, ფიზიკური აღზრდისა და დაწყებითი კლასების არც ერთი მასწავლებელი.

როგი განათლების ადგილობრივი ორგანოების საქმისადმი არასერიოზული დამოკიდებულებით უნდა აიხსნას, რომ წელს პირველად ორგანიზებული შემინდვრობის, მექანიზაციისა და მეხილეობის მასწავლებელთა დახელოვნების კურსები ნაცვლად 25 მსმენელისა დაკომპლექტდა 14—15 მსმენელით. აფხაზეთის ასსრ განათლების სამინისტროს, ბოლნისის, გურჯაანისა და სიღნაღის რაიონების განათლების განყოფილებებს მეხილეობის მასწავლებელთა დახელოვნების კურსებზე არ მოუვლინებიათ არც ერთი მასწავლებელი. შემინდვრობის მასწავლებელთა დახელოვნების გეგმები ვერ შეასრულეს საზრგოთს ოსეთის ა/ო., ბოლნისის, გორისა და თეთრიწყაროს რაიონების განათლების განყოფილებებმა.

ზაფხულის კურსებზე მოვლინებულმა ბევრმა მასწავლებელმა არ იცოდა, თუ რა დატვირთვა ექნება მას (რომელ კლასებში) ახალ სასწავლო წელს, ამიტომ მასწავლებლები კურსებზე ცხადდებოდნენ მოუშადადებლად, თან არ ჰქონდათ საკუთარი მეთოდური ლიტერატურა, პროგრამები, სახელმძღვანელოები.

ზოგჯერ საკურსო ღონისძიებათა ჩატარების ადგილებზე სათანადოდ არ იყო ორგანიზებული მსმენელთა კვება, კულტურულ-მასობრივი მომსახურება და სხვ.

მასწავლებელთა და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა დახელოვნების კურსების მუშაობის შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგია და პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის პრეზიდიუმი ა დ გ ე ნ ე ნ:

1. დაევალოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტს (ამხ. თ. ზაზაშვილი):

ა) ქმედითი ღონისძიებანი გაატაროს 1963 წლის საკურსო ღონისძიებათა გეგმის დროულად და ხარისხიანად შესრულებისათვის;

ბ) საკურსო ღონისძიებებსა და სემინარულ მუშაობაში ყვართო პრობაგანდა გაუწიოს და პრაქტიკაში დანერგოს რესპუბლიკის

მოწინავე სკოლებისა და მასწავლებლების მუშაობის გამოცდილება, მოახდინოს დახელოვნების კურსების მუშაობის საუკეთესო ნიმუშების განიარება-განზოგადება;

ეროვნული  
ბიბლიოთეკა

გ) დროულად წილოს საჭირო ზომები 1964 წლის ღონისძიებათა დაგეგმვისა და სკოლის წინაშე მდგომი ამოცანების შესატყვისად კურსების სასწავლო გეგმებისა და პროგრამების შემდგომი დაზუსტება-დამუშავებისათვის.

2. დაევალოს აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებსა და პროფკავშირის შესაბამისი კომიტეტების თავმჯდომარეებს:

ა) დროულად მოახდინონ დასახელოვნებელი კონტინენტის აღრიცხვა. ჩაატარონ სათანადო ახსნა-განმარტებითი მუშაობა კურსებზე მისაველინებელ კადრებთან, განუხრელად დაიცვან საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მითითებანი კურსებზე მისაველინებელი კონტინენტის შერჩევის შესახებ; მიიღონ საჭირო ზომები იმ პირთა მიმართ, რომლებიც თავს არიდებენ პედაგოგიური კვალიფიკაციის ამაღლების საქმეს;

ბ) როგორც წესი მასწავლებელთა შორის გაკვეთილების განაწილება მოახდინონ სასწავლო წლის დამთავრებისას;

გ) 1963 წლის 25 ოქტომბრამდე შესისწავლონ, აღრიცხონ და გადაუგზავნონ მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტს 1964 წლისათვის მასწავლებელთა და სკოლის სხვა მუშაკთა დახელოვნების კურსებზე მისაველინებელი კონტინენტი;

დ) 1964 წელს დახელოვნების კურსებზე მისაველინებელი კონტინენტის საკითხი განიხილონ სამინისტროების კოლეგიებზე, ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების საბჭოების სხდომებზე, სათანადო საქალაქო და სარაიონო პროფკავშირულ კომიტეტებთან ერთად;

ე) გაუწიონ სათანადო დახმარება მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტსა და მის სოხუმის, ქუთაისისა და ცხინვალის ფილიალებს დახელოვნების კურსებისა და სემინარების ჩატარებაში.

3. მკაფიოდ იქნეს მიქცეული აფხაზეთის ასსრ განათლების სამინისტროს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქ. თბილისის, ქ. რუსთავის, გეგეკორის, თიანეთის, ყაზბეგის, ლენტეხის, მახარაძის, ბოლნისის, გურჯაანის, სიღნაღის და გორის რაიონების განათლების განყოფილებებისა და პროფკავშირების საქალაქო და რაიონული კომიტეტების ყურადღება იმაზე, რომ 1963 წლის საზაფხულო საკურსო ღონისძიებანი შესრულებული არ არის. და-

ევალთ მათვე ა/წ. 15 ოქტომბრამდე წარმოუდგინონ განათლების სამინისტროსა და პროფკავშირის რესპუბლიკურ კომიტეტს ახსნა/განმარტება 1963 წლის ივნისსა და ივლისში მასწავლებლებთან და ხელოვნების კურსებზე კონტინგენტის შეუსრულებლობის შესახებ.

4. დაევალოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს საგეგმო-საფინანსო სამმართველოს (ამხ. ა. კვაჭაძე) 1964 წლის ბიუჯეტში გაითვალისწინოს სათანადო სახსრები მსმენელთა კონტინგენტის მომარაგებისა და კულტურულ-მასობრივი მომსახურების უზრუნველსაყოფად.

5. მომარაგებისა და დამხმარე საწარმოთა სამმართველომ (ამხ. ს. არველაძე) უზრუნველყოს კურსებისათვის საჭირო რბილი და მაგარი ინვენტარის დროულად გამოყოფა მასწავლებელთა და ხელოვნების ინსტიტუტის განაცხადის მიხედვით;

6. აღნიშნული დადგენილება განხილული იქნას აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროების კოლეგიებზე, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების საბჭოების სხდომებზე სათანადო საქალაქო და სარაიონო პროფკავშირულ კომიტეტებთან ერთად.

7. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კადრებისა (ი. კვაჭაძე) და პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის საწარმო-მასობრივი მუშაობის (მ. ლომჯარია) განყოფილებებმა სისტემატური კონტროლი დააწესონ ამ დადგენილების შესრულებაზე.

საქართველოს სსრ განათლების  
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

განათლების, უმაღლესი სკოლებისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის თავმჯდომარე ლ. მალლაფერიძე

## საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1963 წლის 22 ოქტომბრის ბრძანება № 939

აჭარის ასს რესპუბლიკაში და ქ. გორში საყოველთაო ხავალ-  
დებულო რვაწლიანი სწავლების კანონის განხორციელების  
მდგომარეობის შესახებ

გავეცანი რა აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროსა და  
ქ. გორის განათლების განყოფილების მასალებს საყოველთაო სა-  
ვალდებულო რვაწლიანი სწავლების კანონის განხორციელების  
მდგომარეობის შესახებ, აღვნიშნავ, რომ აჭარის ასს რესპუბლიკა-  
ში და ქ. გორში მნიშვნელოვანი ღონისძიებებია გატარებული სა-  
ყოველთაო სავალდებულო რვაწლიანი განათლების კანონის გან-  
ხორციელებისა და ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ფინანსიური  
და ნივთიერი ბაზის გაძლიერებისათვის. მარტო 1963 წელს აჭარის  
ასს რესპუბლიკაში მოსახლეობის შრომითი მონაწილეობით და  
კოლმეურნეობათა თანხებით აგებულ იქნა 12 სასკოლო შენობა,  
2 სკოლა-ინტერნატი, 4 მასწავლებელთა სახლი, 16 სასკოლო შე-  
ნობას მიუშენდა 80 საკლასო ოთახი, რის შედეგადაც აჭარის ასს  
რესპუბლიკის ყველა რაიონის სკოლები, გარდა ქ. ბათუმის სკო-  
ლებისა, გადაყვანილია ერთცვლიან მეცადინეობაზე.

მიუხედავად ამისა, აჭარის ასს რესპუბლიკაში და ქ. გორში  
მთლიანად არა დამაკმაყოფილებლად სრულდება საქართველოს სს  
რესპუბლიკაში ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა  
და სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესა-  
ხებ კანონის ის მუხლი, რომელიც ითვალისწინებს ქალაქად და  
სოფლად რვაწლიანი საყოველთაო განათლების განხორციელებას  
უკლებლივ ყველა მოზარდის მიმართ.

1963—1964 სასწავლო წელს აჭარის ასს რესპუბლიკის სკო-  
ლებში გეგმით უნდა ყოფილიყო 53705 ბავშვი, ფაქტიურად არის  
52574, ამგვარად კონტინგენტის გეგმას აკლია 1131 ბავშვი. სას-  
წავლო წლის დასაწყისში სწავლებაში ჩაუბმელი იყო სასკოლო ასა-  
კის 341 ბავშვი, სკოლაში არ გამოცხადდა 141 ბავშვი.

ქ. გორში სკოლებიდან განთესილია 11 ბავშვი.

საყოველთაო განათლების კანონის განხორციელებაზე უარყოფით გავლენას ახდენს მოსწავლეთა აკადემიური ჩამორჩენილობა და მეორეწლიანობა.

გასული სასწავლო წლის ბოლოს იმავე კლასში დარჩენილი იქნა აჭარის ასს რესპუბლიკაში 3667 მოსწავლე, ქ. გორში კი 445.

აჭარის ასს რესპუბლიკაში სპეციალურ სკოლებში არ სწავლობს 150-ზე მეტი ყრუ-მუნჯი, უსინათლო და გონებრივად ჩამორჩენილი ბავშვი.

### ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

აჭარის ასსრ განათლების სამინისტრომ (მინისტრი ვ. წულუკიძე) და ქ. გორის განათლების განყოფილებამ (გამგე ი. ჯამბრიშვილი):

ა) მიიღონ ყველა ზომა საყოველთაო-სავალდებულო რეალობის სწავლების კანონის განუხრელად განხორციელებისათვის;

ბ) პირველი მეოთხედის ბოლომდე უზრუნველყონ სკოლის გარეთ დარჩენილი სასკოლო ასაკის ყველა ბავშვის ჩაბმა სწავლებაში;

გ) საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მიმდინარე წლის 15 ნოემბრისათვის წარმოუდგინონ ანგარიში მათ მიერ ჩატარებული მუშაობის შესახებ.

საქართველოს სსრ განათლების  
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი



საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს განათლების, განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებათა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტისა და კვდაგოგიური საზოგადოების რესპუბლიკური საბჭოს მართლში

**რ ე რ გ ე ნ ი ლ ე ბ ე**

სკოლამდელ დაწესებულებათა\* შენობებისა და ეზოების მხატვრულად გაფორმების საზოგადოებრივი დათვალეირების ჩატარების შესახებ

1963 წლის 25 ოქტომბერი

1. დამტკიცდეს სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველოს მიერ წარმოდგენილი დებულება საბავშვო ბაღების მხატვრულად გაფორმების რესპუბლიკური დათვალეირების შესახებ.

2. სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველომ აღნიშნული დებულება დაუზღავნოს ყველა რაიონისა და ქალაქის განათლების განყოფილებას.

3. ძალადაკარგულად ჩაითვალოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის, განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებათა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტისა და კვდაგოგიური საზოგადოების რესპუბლიკური საბჭოს 1963 წლის 22 თებერვლის ერთობლივი დადგენილება, სკოლამდელ დაწესებულებათა შენობებისა და ეზოების მხატვრულად გაფორმების საზოგადოებრივი დათვალეირების დებულების შესახებ.

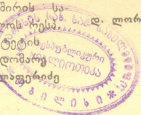
საქართველოს სსრ განათლების მინისტრი

განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის საქართველოს რესპუბლიკური კომიტეტის თავმჯდომარე

საქართველოს კვდაგოგიური საზოგადოების საბჭოს პრეზიდენტი

თ. ლაშქარაშვილი

საქართველოს რესპუბლიკური კომიტეტის თავმჯდომარე ლ. მალაფერიძე





## რ ე ბ უ რ ე ბ ა

### საბავშვო ბაღების მხატვრულად გაფორმების რესპუბლიკური დათვალიერებისა

ხელმძღვანელობენ რა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის პროგრამით სკოლამდელი აღზრდის დარგში დასმული ამოცანებით და ისწრაფვიან რა სკოლამდელი ასაკის ბავშვთა ესთეტიკური აღზრდის დონის ამაღლებისათვის, განათლების სამინისტრო, პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტი და პედაგოგიური საზოგადოების ცენტრალური საბჭო 1963—64 წლების განმავლობაში აწყობენ საბავშვო ბაღების შენობებისა და ნაკვეთების მხატვრული გაფორმების დათვალიერებას.

დათვალიერებაში მონაწილეობენ სკოლამდელ დაწესებულებათა თანამშრომლების კოლექტივები, მიუხედავად ამ დაწესებულებების უწყებრივი კუთვნილებისა. დათვალიერებაში მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ აგრეთვე სამხატვრო და არქიტექტურული ორგანიზაციების წარმომადგენლებს.

დათვალიერებით გამოვლინდება: ა) საბავშვო ბაღების მხატვრული გაფორმების საუკეთესო გამოცდილება; ბ) შენობების რაციონალური გამოყენება; გ) ნაკვეთების კეთილმოწყობა. დათვალიერება ხელს შეუწყობს საბავშვო დაწესებულებათა მოწინავე გამოცდილების გავრცელებას. დათვალიერების პროცესში უნდა მოხდეს გაცნობა აგრეთვე იმ მხატვრებისა და არქიტექტორების ახალი პროექტებისა, რომლებიც გაფორმებისათვის არის შემუშავებული, პასუხობენ თანამედროვეობის მოთხოვნებს და დანერგილია პრაქტიკაში.

ამ მოთხოვნებში დათვალიერების მონაწილეთა ორიენტირების მიზნით დებულებას თან ერთვის დათვალიერების სანიმუშო მაჩვენებლები.

მხატვრული გაფორმების გამოცდილებაზე ღიურის უნდა წარედგინოს წერილობითი დასკვნა შენობების, ნაკვეთების, ცალკეული ოთახების, შენობათა ფრაგმენტების გაფორმების ხარისხის შესახებ. წერილობით მასალებს უნდა დაერთოს ფოტო, ნახაზები,

ჩანახატები, აგეგმვა. მხატვრები, არქიტექტორები წარადგინენ ვე დანერგილ პროექტებს ან შენობებისა და ნაქვეთების მხატვრული გაფორმებისათვის დამტკიცებულ გეგმებს სათანადო ხატულ ბალების მიხედვით. მასალა ეიურის შეიძლება წარედგინოს მასწავლებელს დაწესებულების ან მისი ცალკეული ნაწილების (უბანი, ჯგუფი, ოთახი, ინტერიერის ნაწილები და სხვ.) გაფორმების სახით. თითოეული კოლექტივი გაფორმების თემას განსაზღვრავს დამოუკიდებლად, კონკრეტული პირობების გათვალისწინებით. მასალები ეგზავნება რესპუბლიკურ ეიურის.

მხატვრული გაფორმების გამოცდილების განზოგადებისათვის დათვალეირებაზე წარმოდგენილი მასალის მოცულობის ლიმიტი არ წესდება.

დათვალეირება ტარდება ორ ტურად:

პირველი რაიონებსა და ქალაქებში, ავტონომიურ რესპუბლიკებსა და ოლქში—1963 წლის ნოემბრიდან 1964 წლის ოქტომბრამდე (ჩათვლით);

მეორე—რესპუბლიკური—1964 წლის ნოემბრიდან 1964 წლის დეკემბრამდე (ჩათვლით).

რესპუბლიკაში ჩატარებული კონკურსის შედეგების მიხედვით გამოვლინებული საბავშვო ბალების საუკეთესო კოლექტივების პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტის საპატიო სიგელებით დასაჯილდოებლად წარდგენა მოხდება 1965 წლის 1 იანვრიდან 1965 წლის 1 აპრილამდე.

საბავშვო ბალების დათვალეირების მოწყობისა და ჩატარებისათვის პირველი ტურის დროს შეიქმნება სარაიონო, საქალაქო, საოლქო ეიური.

საბავშვო ბალების დათვალეირების ეიურის შემადგენლობაში პირველი ტურის დროს წარმომადგენლებს გამოყოფენ:

ა) პედაგოგიური საზოგადოების განყოფილებები;  
ბ) სახალხო განათლების ორგანოები;  
გ) განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირი და სათანადო დარგობლივი პროფკავშირები;

დ) ასსრ და ოლქის პროფკავშირთა საბჭოები;

ე) სამხატვრო-არქიტექტურული ორგანიზაციები;

ვ) სამრეწველო საწარმოთა საბავშვო დაწესებულებების განყოფილებანი და საბჭოთა მეურნეობები და კოლმეურნეობები;

ზ) მედიცინის მუშაკები.

თ) შრომელთა დეპუტატების საბჭოები.

მეორე ტურის შედეგების შემაჯამებელი ეიურის შემაჯამებელი  
ლობაში შედიან წარმომადგენლები:

- ა) საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროსი;
- ბ) პედაგოგიური საზოგადოების ცენტრალური საბჭოსი;
- გ) საქართველოს სსრ პედაგოგიურ მეცნიერებათა ინსტიტუტის;

დ) განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის;

ე) პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოსი;

ვ) სახალხო მეურნეობის საბჭოსი;

ზ) მხატვართა კავშირის;

თ) არქიტექტორთა კავშირის.

პირველი ტურის ეიურის შემადგენლობაში არ შეიძლება შედიოდნენ სკოლამდელ დაწესებულებებში მომუშავე პირნი, რომლებიც დათვალიერებაში მონაწილეობენ.

მხატვრული გაფორმების საუკეთესო გამოცდილებისათვის დათვალიერების პირველი ტურის მონაწილეთ სათანადო საქალაქო, სარაიონო, საოლქო და რესპუბლიკური ორგანიზაციების მიერ მიენიჭებათ პრემიები, ქემბის სიგელები და სხვ. პრემიების ოდენობასა და რიცხვს განსაზღვრავენ ზემოაღნიშნული ორგანიზაციები.

დათვალიერების რესპუბლიკურ ეიურის უფლება აქვს არ მიანიჭოს პრემიები, თუ არ აღმოჩნდება ისეთი ნამუშევრები, რომლებიც იმსახურებენ სათანადო შეფასებას.

რესპუბლიკურ ეიურის შეუძლია ურჩიოს იმ საუკეთესო მასალების გამოქვეყნება საბავშვო ბალების მხატვრული გაფორმების გამოცდილებიდან, რომლებმაც პრემიები და სიგელები დაიმსახურეს.

გამოსაქვეყნებელი ნამუშევრების (რომლებსაც პრემიები მიენიჭათ) სატიტულო ფურცელზე იბეჭდება: „მიენიჭა პრემია საბავშვო ბალების მხატვრული გაფორმების რესპუბლიკურ დათვალიერებაში 1964 წელს“.

## დათვალიერების მაჩვენებლები

### შენიშნის გაფორმება

1. მხატვრული გაფორმების პედაგოგიური თვალთახედვა

1. საშუაქი. ფართობის გადიდება (ფარდები, არმატურა).

2. ოთახების სისუფთავე, როგორც ფიზიკური აღზრდის სა-  
შუალებად.

3. სივრცის გადიდება თამაშისათვის (ჩაშენებული კარადა,  
ადვილად ასაწყობი ავეჯი).

4. ავეჯისა და მოწყობილობის რაციონალური განლაგება  
შენობის დანიშნულების შესაბამისად.

5. შენობის მოწყობილობა-მორთულობის გამოყენების სახე-  
სხვაობა, შათი სწრაფად შეცვლის შესაძლებლობა მიზნობრივი და-  
ნიშნულებით.

6. თანამედროვე მასალების რაციონალური გამოყენება სა-  
ბავშვო ბაღის ინტერიერში (დეკორაციული ფანერა, პლასტიკატე-  
ბი, ქსოვილები, ლითონების ახალი შენადნობ-შენაერთები).

7. ჭურჭლის, სათამაშოების, ხელსაწყოებისა და მასალების  
შენახვა ბავშვთა სხვადასხვა სახის საქმიანობისათვის (კარადების  
ფორმების სხვადასხვაგვარობა, ღია და დახურული თაროების შე-  
ხამება, მაგიდების გამოსაწევი და ასაწევი ფიქრებით, მოღბერ-  
ტი და სხვ.).

8. შენობის გაფორმების შესაბამისობა ბავშვთა ასაკობრივ  
თავისებურებებთან.

## II. კომპლექტური გაფორმება ფერის, ფორმის პროპორციებისა.

### პარმონია ინტერიერის გაფორმებაში

1. ტონით დაახლოებული და კონტრასტული ფერების შეხა-  
მება კედლების, ავეჯის, იატაკის ფეროვნებაში, ოთახის დანიშნუ-  
ლების, მისი ზომისა და ორიენტაციის (ჩრდილოეთით, სამხრე-  
თით და ა. შ.) მიხედვით.

2. ფერის გამის შერჩევა სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფის  
ოთახების გასაფორმებლად.

3. სხვაობა შენობის მორთვაში სადღესასწაულოდ და საყო-  
ველდღეოდ (სადღესასწაულო ელფერი და სისადავე, უბრალოება).

4. საბავშვო ავეჯის, ჭურჭლის ფორმების, ფეროვნებისა და  
პროპორციების სისადავე და პარმონიული შეხამება.

5. საბავშვო ბაღის ინტერიერში მცენარეების განლაგების  
სხვადასხვა წესი.

6. დახურული და დეკორაციული ხელოვნების ნაწარმოებთა  
მოხდენილად გამოყენება საბავშვო ბაღის ინტერიერში.

7. გაფორმების თანამედროვე სტილის შეხამება ხალხური დე-  
კორაციული ხელოვნების ნაწარმოებთა შეტანით.

# ნაკვეთის გაფორმება

## I. ნაკვეთის აგეგმვა



1. ჯგუფთა ნაკვეთების, წყნარი თამაშისათვის მდებარეობის, ჩარდახების, სასილეების, აუზების შექმნა.
2. მოედნები მოძრავი თამაშისათვის, ფიზკულტურული მეცადინეობისათვის, მოწყობილობის განლაგება.
3. ნაკვეთის გაფორმების სახესხვაობა წელიწადის სხვადასხვა დროს (კლიმატური პირობების გათვალისწინებით).

## II. გარემო ბუნების გამოყენება გაფორმების მიზნით

1. სხვადასხვა ჯიშის ხეების, ბუჩქნარების, ყვავილების დეკორაციული ღირსების გამოყენება, პირობების შექმნა მათი ყვავილობისათვის.
2. ნაკვეთის ყვავილებით, ბუჩქნარებით, ხეებით გაფორმების წესები.

## III. მოთხოვნები ნაკვეთის მოწყობასადმი

1. სისადავე, ნაგებობათა ეკონომიურობა, მათი სწორი და რაციონალური განლაგება სხვადასხვა ჯგუფის ნაკვეთებზე.
2. თითოეული ასაკობრივი ჯგუფის ნაგებობათა და მოწყობილობის ფეროვნობის, ფორმის, პროპორციების ჰარმონიულობა.

## ПРИКАЗ МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 948 ОТ 25 ОКТЯБРЯ 1963 года

### о результатах проверки работы Калдахварской и Сухумской № 2 школ-интернатов

Ознакомившись с результатами проверки работы Калдахварской и Сухумской № 2 школ-интернатов отмечаю, что в Калдахварской школе-интернате учебно-воспитательная работа поставлена неудовлетворительно.

В результате слабого руководства учебно-воспитательной работой учителей и воспитателей со стороны директора школы-интерната тов. Чичба А. Ч. и заведующего учебной частью тов. Николайко С. Д., недостаточной подготовки части учителей и воспитателей, отсутствия наглядности в обучении—низкая академическая успеваемость учащихся: в конце 1962/63 учебного года из 272 учащихся не успевало 64 человека, а в результате осенних испытаний оставлено на второй год—30 (около 15%). Слаба успеваемость и в текущем учебном году. Только за последние 3 дня сентября месяца в IX классе неудовлетворительные оценки получили 9 учащихся,\* а в VIII кл.—7.

подавляющее большинство учителей не использует на уроках никаких наглядных пособий, не проводит опытов, наблюдений, учебных экскурсий и т. д.

Все еще по настоящему не организовано производственное обучение учащихся (завуч по производственному обучению Агрба Р. А.). У преподавателей нет ни программ, ни учебников. Нет никаких учебников и у учащихся. Школа-интернат должна готовить учащихся по двум профессиям—садовода и овощевода. Однако еще не начато изучение теоретического курса, а занятия, проводимые учителями на участке, не носят учебный характер, так как они не связаны с обучением ботанике, основам растениеводства. Фактически учащиеся используются как рабочая сила при обработке почвы под сад или огород.

Мастерские по обработке дерева и металла, швейная мастерская не работают. Никаких записей по производственному обучению в классных журналах не имеется.

В школе-интернате имеют место грубые нарушения дисциплины со стороны учащихся: нередко учащиеся по два, три, а то и целыми группами покидают школу-интернат без ведома дирекции и воспитателей, и отсутствуют по несколько дней. Так, например, с 22-го по 27-ое сентября не было в школе-интернате четырех учеников VI класса, трое из которых были задержаны Гудаутским отделением милиции 27-го сентября. Побег учащихся имели место и в прошлом.

Планы и дневники воспитателей однообразны: в них не учтены индивидуальные особенности учащихся той, или иной группы, не отражена связь обучения и воспитания с жизнью.

Нельзя считать нормальным питание учащихся школы-интерната. В пище отсутствуют овощи: капуста, лук, томаты и т. д. не получают дети и фрукты.

До сих пор не закончено строительство водопровода, вследствие чего часто школе-интернату не подается вода. По этой же причине не работают баня и туалетные.

В Сухумской школе-интернате № 2, которая работает с октября 1962 года, учебно-воспитательная работа поставлена удовлетворительно. Учителя и воспитатели своевременно получают необходимую помощь со стороны директора тов. Чаладзе Ш. Я. и завуча Гогохия Ф. Р. Обдуманно составлены планы учебной и воспитательной работы школы-интерната, хорошо поставлен и учет.

Однако, школе-интернату приходится работать в крайне ненормальных условиях. Новые здания школы-интерната, принятые в сентябре 1962 года Министерством просвещения Абхазской АССР, уже требуют серьезного ремонта: падает штукатурка со стен (снаружи и внутри зданий), плохо закрываются окна и двери, с подоконников в дождливую погоду льется вода на пол; мокнет постель учащихся. Из-за постоянных перебоев в подаче воды учащиеся не могут пользоваться туалетными комнатами. Часто школа-интернат остается без электрического освещения. До сих пор двор школы-интерната не огорожен. Из-за отсутствия автомашины школе-интернату приходится постоянно пользоваться услугами АТК для подвозки продуктов из города (7 км.).

Не решен вопрос о выделении земельного участка для подсобного хозяйства школы-интерната.

П р и к а з ы в а ю:

1. За неудовлетворительную постановку учебно-воспитательной и хозяйственной работы директора Калдахварской школы-интерната Чичба А. Ч. и заведующего учебной частью Николайко С. Д. строго предупредить. Предупредить т. т. Чичба А. Ч. и Николайко С. Д., если в ближайшее время не будут устранены недостатки, имеющиеся в работе школы-интерната, встанет вопрос об освобождении их от работы.

2. Отметить слабое руководство работой Калдахварской и Сухумской № 2 школ-интернатов со стороны Министерства просвещения Абхазской АССР и Гудаутского РОНО. Поручить Министру просвещения Абхазской АССР тов. Тарба Б. Г. прикрепить к Калдахварской школе-интернату на один месяц инспектора для оказания практической помощи.

3. Начальнику отдела производственного обучения тов. Тония С. К. детально изучить состояние производственного обучения в Калдахварской, Сухумской № 1 и № 2 школах-интернатах и оказать им соответствующую помощь.

4. Начальнику управления снабжения и подсобных предприятий тов. Арвеладзе С. Н. представить предложение о выделении автомашины Сухумской школе-интернат № 2.

5. Начальнику отдела капитального строительства тов. Гадуа А. Я. в месячный срок изучить вопросы снабжения Калдахварской, Сухумской № 1 и № 2 школ-интернатов водой, ограждения двора Сухумской школы-интерната № 2 и представить предложения.

6. Министру просвещения Абхазской АССР тов. Тарба Б. Г. в конце декабря текущего года представить отчет о выполнении настоящего приказа.

Основание: Постановление Коллегии Министерства просвещения Грузинской ССР от 25 октября 1963 года.

Министр просвещения Грузинской ССР

Т. Лашкарашвили



სტარტველოს სსრ განათლების სამინისტროს  
1963 წლის 25 ოქტომბრის ბრძანება № 949

ქ. ქ. რუსთავისა და წყალტუბოს სკოლამდელ დაწესებულებათა  
ახალი სასწავლო წლისათვის მზადყოფნის მდგომარეობის  
შემოწმების შედეგების შესახებ

შემოწმებით დადასტურდა, რომ ქ. ქ. რუსთავისა და წყალ-  
ტუბოს სკოლამდელ დაწესებულებათა ერთმა ნაწილმა დროულად  
გაშალა მუშაობა ახალი სასწავლო წლის ორგანიზებულად დაწყე-  
ბისათვის და გარკვეულ შედეგსაც მიაღწია, ჩატარდა შენობების  
მიმდინარე და კაპიტალური რემონტი, მომარაგებული იქნა საკმაო  
რაოდენობით რბილი და მაგარი ინვენტარი, სასწავლო ნივთები,  
დიდაქტიკური მასალები, სათამაშოები და სხვ.

მიუხედავად ამისა, ახალი სასწავლო წლისათვის მზადყოფნის  
საქმეს გააჩნია სერიოზული ნაკლოვანებანი. ქ. რუსთავის მე-12  
ბაგა-ბაღში, რომელიც ექსპლოატაციაში მხოლოდ გასულ წელს  
შევიდა, სახურავიდან წვიმა ჩამოდის, არ აქვს სათავსოები, აკლიათ  
რბილი და მაგარი ინვენტარი. მეხუთე საბავშვო ბაღს ესაქიროება  
რემონტი: ამ ბაღს არა აქვს მალფუჭებადი პროდუქტებისათვის  
და სხვა ინვენტარისათვის შესანახი სარდაფი. მე-10 საბავშვო ბა-  
ღის სამზარეულო შესაკეთებელია. პირველ, მეოთხე და მეცხრე სა-  
ბავშვო ბაღების ლოზე და ალაყაფის კარები დაზიანებულია.

ქ. წყალტუბოს ბაღში რემონტი დაუმთავრებელია. შესრულე-  
ბული სამუშაოები უხარისხოა. ამავე ქალაქის ბაგა-ბაღი ფართო-  
ბის მხრივ განიცდის დიდ სივიწროვეს, არ აქვს იზოლატორი,  
მშობლების მისაღები ოთახი და სხვ. ამ ქალაქის ბაღსა და ბაგა-  
ბაღში არის ორ-ორ აღსაზრდელთა ერთად წოლის შემთხვევები;  
ბაგა-ბაღში ადგილი აქვს რბილი ინვენტარის შეცვლას. რბილი  
ინვენტარი არ იშტამბება; სუსტია კავშირი საბავშვო ბაღსა და  
ოჯახს შორის; იშვიათად იწვევა მშობელთა კრებები. სკოლამდე-  
ლი დაწესებულებების პედაგოგიური კოლექტივები ნაკლებად ზრუ-  
ნავენ მეთოდურად დახელოვნებასა და დაოსტატებისათვის; არც  
ერთ პედაგოგს არ აქვს გამოწერილი ქურნალი „დოშკოლნოვ

ვოსპიტანიე“; არ მუშაობს მეთოდური გაერთიანების სექციები; პედაგოგიურ თათბირებზე მხოლოდ სამეურნეო ხასიათის საკითხები იხილება.

ქ. რუსთავში შემოწმებულ საბავშვო ბაღებში მუშაობის განმავლობაში აგმა-ალრიცხვის საქმე არ დგას სათანადო სიმაღლეზე; საბავშვო ბაღის გამგეებსა და აღმზრდეებს არ აქვთ სამუშაო გეგმები. საბავშვო ბაღებში მუშაობა მიმდინარეობს ორ ენაზე, არაა დაცული სააღმზრდელო ჯგუფების დაკომპლექტების ასაკობრივი პრინციპი. სამეცადინო ოთახები გადატვირთულია ზედმეტი საგნებით. ქალაქის ორივე სკოლამდელი დაწესებულება სათამაშოების, დიდაქტიკური მასალებისა და სპორტული ინვენტარის დიდ ნაკლოვანებას განიცდის; სკოლამდელი დაწესებულებები ზუსტად არ იცავენ სასწავლო წლის დაწყების ვალებს, რაც შშობელთა სამართლიან უკმაყოფილებას იწვევს.

### ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ

1. ქ. რუსთავისა და წყალტუბოს განათლების განყოფილებებში:

ა) სასწრაფო ზომები მიიღონ სკოლამდელ დაწესებულებათა რემონტის დროულად და ხარისხიანად ჩასატარებლად;

ბ) ჩამოაყალიბონ საბავშვო ბაღის უმცროსი, საშუალო და უფროსი ჯგუფის აღმზრდელების, ბაღის გამგეების და მუსიკის მასწავლებელთათვის მეთოდური სექციები;

გ) უზრუნველყონ სკოლამდელი დაწესებულებები სასწავლო ნივთებით, სათამაშოებით, დიდაქტიკური მასალებითა და სპორტული ინვენტარით;

დ) აღკვეთონ სკოლამდელ დაწესებულებებში ორ-ორ აღსაზრდელთა ერთად წოლის შემთხვევები.

2. სკოლამდელ დაწესებულებათა გამგეებში:

ა) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ მუშაობის სწორად აგეგმვა-ალრიცხვის საქმეს;

ბ) შშობლებთან მჭიდრო კავშირის დამყარებით უზრუნველყონ სასწავლო-პედაგოგიური მუშაობის სათანადო სიმაღლეზე დაყენება;

გ) მტკიცედ დაიცვან სააღმზრდელო ჯგუფების დაკომპლექტება აღსაზრდელთა ასაკობრივი პრინციპის მიხედვით;

დ) სამეცადინო ოთახები განტვირთონ ზედმეტი ინვენტარისაგან;

ე) არ დაუშვან სკოლამდელ დაწესებულებებში დაუშტამპავი ინვენტარის შეტანა.

3. სარევიზიო ჯგუფმა (ხელმძღვანელი ვ. ბოკუჩავა) ორი

კვირის ვადაში ჩაატაროს დოკუმენტური რევიზია ქ. წყალტუბოს  
ბაგა-ბაღში და შემოწმების შედეგები წარმოუდგინოს კოლეგიას

4. სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველომ (უფროსი ვ. ჩინჩალაძე) დააწესოს კონტროლი ამ ბრძანებების შესრულებაზე.

გენერალ-მაიორი

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს  
კოლეგიის 1963 წლის 25 ოქტომბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების  
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

## საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1963 წლის 25 ოქტომბრის ბრძანება № 950

### ციცხის სკოლა-ინტერნატის მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ

ციცხის სკოლა-ინტერნატის მუშაობის შემოწმებით დადასტურდა, რომ სკოლა-ინტერნატს, ერთგვარო მიღწევების მიუხედავად, აქვს სერიოზული ნაკლოვანებანი.

სკოლა-ინტერნატი არაა დაკომპლექტებული სათანადო ცენტრისა და გამოცდილების მქონე კადრებით, V—VI კლასების რუსული ენის მასწავლებლად დანიშნულია ამ საგნის სუსტად მცოდნე არასპეციალისტი ნანა გრიგოლის ასული ბლუაშვილი, ფიზიკურ აღზრდას ხელმძღვანელობს უცხო ენების პედაგოგიური ინსტიტუტის კურსდამთავრებული ვ. ვეფხვაძე, აღმზრდელ-მასწავლებლად მუშაობს საშუალო სკოლის კურსდამთავრებული ე. ავალიშვილი, დიასახლისის თანამდებობა დაკავებული აქვს ახალგაზრდა ვაჟს მაჭავარიანს, ხოლო დირექტორის მოადგილედ სამეურნეო-ადმინისტრაციულ დარგში ამ საქმის უცოდინარი ზოტეჟნიკი მუშაობს.

სკოლა-ინტერნატის V—VI კლასებში სუსტად ისწავლება რუსული ენა. მასწავლებელი ნანა ბლუაშვილი ვერ ფლობს ენას, მეტყველების დროს უშვებს უხეშ შეცდომებს, ზოგჯერ კი მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილ სიტყვას („ზოლოტაია“) დამახინჯებულად ასწორებს („ზალატაია“), მეთოდურად სუსტია მასწავლებლის მიერ ჩატარებული გაკვეთილები. ანალოგიური მდგომარეობაა II—IV კლასებშიც (მასწავლებელი ბ. მაჭავარიანი). არადამაკმაყოფილებლად მუშაობს აგრეთვე IV კლასის მასწავლებელი ლამარა ოქრომჭედლიძე. ამ კლასში დაბალია წერის კულტურა, მოსწავლეთა ნაწერებში საკმაოდაა დაშვებული ენობრივი ხასიათის შეცდომები, ბევრი მათგანი მასწავლებლის მიერ შეუმჩნეველია.

სუსტია აღმზრდელ-მასწავლებელთა მუშაობა. დღის მეორე ნახევარში მეცადინეობისათვის განკუთვნილი დრო დირექციის მეთვალყურეობისა და კონტროლის გარეშე მიმდინარეობს, რის

გამო მოსწავლეთა დიდ ნაწილს შეუსრულებელი რჩება დავალები, შემოწმებისას საშინაო დავალებისათვის გათვალისწინებული დროის დამთავრების შემდეგ IV კლასის მოსწავლეთა ნაწილს აქრთმების ტიკაში შეუსრულებელი ჰქონდა დავალება, ნაწილს კი მსწავლეებმა შეცდომებით ჰქონდა ამოხსნილი; V კლასის 30 მოსწავლიდან დავალება 9 ბავშვს ჰქონდა შესრულებული, გეოგრაფიაში მიცემული დავალება კი ერთმა მოსწავლემ იცოდა; VI კლასის მოსწავლეებს ქართულ და რუსულ ენებში დავალება არ შეუსრულებიათ.

სუსტია მასწავლებელთა და აღმზრდელ-მასწავლებელთა შორის ურთიერთკავშირი, ისინი ერთმანეთის მუშაობას არ იცნობენ და არ ატარებენ ერთობლივ ღონისძიებას მოსწავლეთა სწავლა-აღზრდის საქმეში არსებულ ნაკლოვანებათა გამოსასწორებლად.

სუსტი მატერიალური ბაზის გამო სწავლება თვალსაჩინოების გარეშე მიმდინარეობს; მოუწყობელია კაბინეტები, ინტერნატს არა აქვს თვალსაჩინო ხელსაწყო-იარაღები, რუკები, I-II კლასებისათვის დაფები დაუხაზავია და სხვ.

გასული სასწავლო წელი სკოლა-ინტერნატმა მაღალი აკადემიური მაჩვენებლებით დაამთავრა, ინტერნატის ყველა აღსაზრდელი შემდეგ კლასში გადავიდა და საკმაოდ ბევრი იყო ხუთოსანთა და ოთხოსანთა რიცხვი, მაგრამ ამჟამად მოსწავლეთა დიდი ნაწილი ვერ ასწრებს და უწიგნურობას აწყლავნებს, რაც იმის შედეგია რომ სკოლა-ინტერნატი თანმიმდევრულად და საფუძვლიანად არ ახორციელებს საჭირო ღონისძიებებს მოსწავლეთა მტკიცე და მყარი ცოდნის მისაღწევად. პედაგოგიურ საბჭოს სხდომებზე მიღებული დადგენილებები ზოგადია.

სკოლა-ინტერნატში დაწყებითი კლასის მასწავლებელთა და აღმზრდელთა მეთოდგაერთიანებას მუშაობა ჯერ არ დაუწყია და სამუშაო გეგმაც არ შეუდგენია, მეთოდური მუშაობა არ წარმოებს კლასის მასწავლებელთა შორისაც; კლასის ხელმძღვანელთა და აღმზრდელთა სამუშაო გეგმები ერთფეროვანია, ზოგიერთი მათგანის (გ. ავალიშვილი) გეგმა კი უწიგნურად არის შედგენილი.

სკოლა-ინტერნატი ღარიბია მაგარი და რბილი ინვენტარით, განსაკუთრებით შეიმჩნევა სასადილოს ჭურჭლის ნაკლოვანება, არ აქვთ საკმაო რაოდენობით ჭიქები, მოსწავლეები პურზე კარაქს ხელით, ან კოვზით უსვამენ; ინტერნატს საკმაო რაოდენობით აკლია პატარა კარადები საძინებელ ოთახებში, ხოლო დიდი კარადები აღსაზრდელების ტანსაცმლის გასახდელ ოთახში, ამის შედეგად ტანსაცმელი ზოგჯერ უსისტემოდ ყრია საწოლებზე.

ინტერნატი იშვიათად ატარებს ექსკურსიებს, მხატვრულ დი-

ლა-საღამოებს, არ ეწყობა ღირსშესანიშნავი თარიღების აღნიშვნა, გამოჩენილ აღამიანებთან შეხვედრა და სხვ. არაა შექმნილი სპონორივი წრეები და სპორტული სექციები.

სუსტია აღსაზრდელთა სამედიცინო მომსახურება. ინტერნატში და თავისი საქმე მთლიანად მინდობილი აქვს ექთანი-სათვის, რომელიც ძალზე სუსტად მუშაობს. არ წარმოებს აღსაზრდელთა სამედიცინო შემოწმება, უმეტესადაა აღიარებული ავადმყოფი ბავშვები და სხვ. 29 სექტემბერს ერთ-ერთი ავადმყოფი აღსაზრდელი არ იყო მოთავსებული იზოლატორში.

არაღამაკმაყოფილებელია აღსაზრდელთა კვება. ყოველ მეორე დღეს აღსაზრდელებს უხორცი კერძები ეძლევათ. მიმდინარე წლის 2 სექტემბრიდან 25 დღის განმავლობაში აღსაზრდელებს დააკლდათ 113 კგ მაკარონი, 748 კგ ბოსტნეული, 284 კგ ხილი, 884 ლიტრი რძე და სხვ. ინტერნატს კვერცხი სრულებით არ მიუღია.

სკოლა-ინტერნატში ზოგჯერ იყენებენ პედაგოგიურად გაუმართლებელი დასჯის მეთოდებს. მიმდინარე წლის 27 სექტემბერს პ/მ მორიგე აღმზრდელმა ე. ბუაჩაძემ V-VI კლასის აღსაზრდელებს დილის საუზმე არ მისცა იმის გამო, რომ ისინი დილის გამამხნეველ ვარჯიშზე სპორტული ფორმით არ გამოცხადდნენ.

სკოლა-ინტერნატს მძიმე პირობებში უხდება მუშაობა. მშენებლობა არაა სრულყოფილად და ხარისხობრივად შესრულებული, კეთილმოწყობის სამუშაოები შენობის ექსპლუატაციაში გადაცემის შემდეგაც არაა დამთავრებული, დამთავრებულია სასაბუღალტრო კორპუსის სამუშაოები, საძინებელი კორპუსი შეუღესავე და მისი გარე კიბეები მოუწყობელი; მოუწყობელია აგრეთვე დამხმარე ნაგებობა, რომელიც გათვალისწინებული იყო მასწავლებელთა საცხოვრებელ სახლად; დღემდე მოუგვარებელია წყლისა და ელექტროენერჯის რეგულარულად მიწოდება. არაა გადამჭერი ზომები მიღებული ინტერნატის ტერიტორიაზე ნიაღვრის შეჭრის შედეგად დაზიანებული შენობების აღსადგენად და სათანადო სამუშაოების დასამთავრებლად.

არაღამაკმაყოფილებელია ზესტაფონის რაიონის განათლების განყოფილების ხელმძღვანელობა და კონტროლი სკოლა-ინტერნატის მუშაობაზე.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. კიციხის სკოლა-ინტერნატის დირექტორმა ანბ. გ. კალანდაძემ:

ა) სისტემატური ხელმძღვანელობა და კონტროლი განახორ-

ციელოს მასწავლებელთა, აღმზრდელთა და კლასის ხელმძღვანე-  
თა მუშაობაზე და მიაღწიოს მათ ერთობლივ და შეთანხმებულ  
შაობას;

ბ) გააუმჯობესოს მეთოდური ზედამხედველობა ინტერნატის  
მუშაებზე, გულდასმით განიხილოს აღმზრდელ-მასწავლებელთა სა-  
მუშაო გეგმები და მათთან სისტემატური მეთოდური თათბირების  
ჩატარებით უზრუნველყოს ამ საქმეში არსებული ნაკლის გამო-  
სწორება;

გ) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციოს დღის მეორე ნა-  
ხევარში აღსაზრდელთა მეცადინეობის სათანადო სიმალლეზე ჩატა-  
რებას, ხშირად შეამოწმოს აღმზრდელ-მასწავლებელთა მუშაობა ამ  
მიმართულებით და შეიმჩნეულ ნაკლთა გამოსწორების მიზნით და-  
სახოს კონკრეტული ღონისძიებანი;

დ) მტკიცედ დაიცვას დღის რეჟიმით გათვალისწინებული  
დრო და ჩასატარებელ სამუშაოთა სახეები და არ დაუშვას მისი  
თვითნებურად დარღვევა;

ე) საფუძვლიანად შეისწავლოს მოსწავლეთა აკადემიური ჩა-  
მორჩენილობის მიზეზები და კმედიით ღონისძიებების გატარებით  
უზრუნველყოს ამ საქმეში არსებული ნაკლის გამოსწორება;

ვ) გაატაროს ყველა საჭირო ღონისძიება ინტერნატის სას-  
წავლო-მატერიალური ბაზის განსამტკიცებლად, უმოკლეს დროში  
უზრუნველყოს სწავლების თვალსაჩინოებისათვის აუცილებელი სა-  
ჭირო ხელსაწყო-იარაღების, რუკების, დიდაქტიკური მასალისა და  
სხვათა შეძენა;

ზ) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციოს აღსაზრდელთა  
კვებას, სამედიცინო მომსახურებას და უზრუნველყოს კვების პრო-  
დუქტების შეუფერხებელი მომარაგება.

2. კაპიტალური მშენებლობის განყოფილებამ (ამხ. ა. ლაღუა)  
მიმდინარე წლის 15 ნოემბრამდე შეისწავლოს კიცხის სკოლა-  
ინტერნატის მშენებლობისა და ნიაღვრის შედეგად გამოწვეული  
დამატებით ჩასატარებელი სამუშაოების შესრულების მიმდინარეო-  
ბა და პრაქტიკული ღონისძიებების შედეგების შესახებ მომახსენოს  
მ/წლის 1 დეკემბრამდე.

3. მომარაგებისა და დამხმარე წარმოებათა სამმართველომ  
(ამხ. ს. არველაძე) შეისწავლოს კიცხის სკოლა-ინტერნატის კვების  
პროდუქტებით, მაგარი და რბილი ინვენტარით უზრუნველყოფის  
საკითხი და შემოწმების შედეგები მომახსენოს ა/წლის 10 ნოემ-  
ბრამდე.

4. დაევალოს ზესტაფონის რაიონის განათლების განყოფილების გამგეს ამხ. გ. კიკნაძეს:

ა) გადასინჯოს სკოლა-ინტერნატის კადრების შემადგენლობა და სუსტად მომუშავენი გაათავისუფლოს სამუშაოდან ქადაგისწყლის წესის დაცვით.

ბ) 2 კვირით მიამაგროს სასკოლო ინსპექტორი ინტერნატს ადგილზე პრაქტიკული დახმარების გაწევის მიზნით.

5. მიღებული იქნას ცნობად, რომ აღმზრდელ-მასწავლებელს ამხ. ენდი ბუაჩიძეს, რომელმაც მორიგეობის დროს გამოიყენა სასჯელის არაპედაგოგიური ზომა, სკოლა-ინტერნატის დირექტორის მიერ დადებული აქვს სასჯელი.

6. სკოლა-ინტერნატის სასწავლო-აღმზრდელობით მუშაობასა და სამეურნეო-საფინანსო საქმეებზე სუსტი კონტროლისა და ხელმძღვანელობისათვის გამოცეხადოს საყვედური კიცხის სკოლა-ინტერნატის დირექტორს ამხ. გ. კალანდაძეს და გაფრთხილებულ იქნეს, რომ თუ უმოკლეს დროში არ უზრუნველყოფს სკოლა-ინტერნატის მუშაობაში არსებული სერიოზული ნაკლოვანებების გამოსწორებას, იგი მოიხსნება თანამდებობიდან.

7. სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველომ (ამხ. ვ. ჩინჩალაძე) მიმდინარე წლის 15 დეკემბრისათვის წარმოდგინოს კოლეგიას მოხსენებითი ბარათი ამ ბრძანების შესრულების მდგომარეობის შესახებ.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1963 წლის 25 ოქტომბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების

მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი



აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებს,  
სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის, რაიონებისა  
და ქალაქების სახალხო განათლების განყოფილებათა  
გამგზავს

28/X 1963 წ.

№ 1/2589

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1963 წლის 27 სექტემბრის № 2008 განკარგულების შესაბამისად, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ ა/წლის 8 ოქტომბრის № 1434 განკარგულებით ნება დართო საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს პროფესიულ-ტექნიკური განათლების სახელმწიფო კომიტეტს 1963 და 1964 წლებში, როგორც გამოწვევის, მშრომელთა დეპუტატების საქალაქო და რაიონული საბჭოების აღმასკომების წარდგენით პროფესიულ-ტექნიკურ სასწავლებლებში მიიღოს ის მოზარდები (უპირატესად 16 წლის ასაკის ზევით), რომლებსაც არ აქვთ მ-წლიანი განათლება.

გაცნობებთ რა ამას, გავალებთ გატაროთ საჭირო ღონისძიებანი პროფესიულ-ტექნიკურ სასწავლებლებში ჩაბმული რვაწლიანი განათლების არმქონე ახალგაზრდებისათვის საღამოს (ცვლის) ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სწავლის გასაგრძელებლად საჭირო პირობების შესაქმნელად.

საქართველოს სსრ განათლების  
მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

## საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1963 წლის 10 ნოემბრის ბრძანება № 982/კ

მასწავლებელთა კადრების შერჩევის, გამოყენებისა და აღზრდის  
გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ

სახალხო განათლების სისტემის წინაშე პარტიის XXII ყრილობისა და სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის პლენუმის გადაწყვეტილებებით დასახული დიდი და რთული ამოცანების წარმატებით განხორციელებაში საპატიო როლი ეკუთვნის სახალხო მასწავლებელს. ამასთან დაკავშირებით კიდევ უფრო მაღლდება პასუხისმგებლობა მასწავლებელთა კადრების შერჩევისა და სწორად გამოყენების საქმეში.

უკანასკნელ წლებში საგრძობლად გაუმჯობესდა რესპუბლიკის სკოლების დაკომპლექტება მასწავლებელთა მაღალკვალიფიციური კადრებით. 1962—1963 სასწავლო წელს რესპუბლიკის 1086 საშუალო, 1256 რვაწლიან და 1088 დაწყებით სკოლებში მუშაობდა 59497 მასწავლებელი, მათ შორის უმაღლესი განათლებით იყო 32489 კაცი (55%). 1963 წელს რესპუბლიკის სკოლებს შეემატა 1500-ზე მეტი უმაღლესდამთავრებული ახალგაზრდა სპეციალისტი. მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა სკოლების ხელმძღვანელთა ხარისხობრივი შემადგენლობა. საშუალო სკოლის დირექტორთა საერთო რაოდენობის 99,4% და რვაწლიანი სკოლების დირექტორთა საერთო რაოდენობის 96,4% უმაღლესი განათლების მქონეა.

რესპუბლიკაში დროულად განხორციელდა ღონისძიებანი დაწყებითი კლასებისათვის მაღალკვალიფიციური მასწავლებლების მოსამზადებლად უმაღლესი პედაგოგიური სასწავლებლების სპეციალურ ფაკულტეტებზე.

ტარდება რიგი ღონისძიებებისა მასწავლებელთა და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა კვალიფიკაციის ასამაღლებლად. მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის ხაზით ყოველწლიურად წარმოებს 5 ათასამდე მასწავლებლისა და განათლების დარგის სხვა მუშაკის გადამზადება. ადგილებზე მეთოდური დახმარების გა-

წვევის მიზნით სისტემატურად ტარდება სხვადასხვა სახის სემინარები.

ყოველწლიურად იზრდება იმ მასწავლებლებისა და პედაგოგიური კოლექტივების რიცხვი, რომლებიც მაღალ მეცნიერულ ნიჭზე წარმართავენ მოსწავლეებთან მეცადინეობას, იბრძვიან მეორეწლიანობის აღმოფხვრისათვის და სწორად წყვეტენ მწარმოებლურ შრომასთან სწავლების შეერთების ამოცანებს.

ამასთან ერთად, მასწავლებელთა კადრების შერჩევის, გამოყენებისა და აღზრდის საქმეში ადგილი აქვს რიგ ნაკლოვანებებს.

ბევრი სოფლის სკოლა ჯერ კიდევ არ არის უზრუნველყოფილი კვალიფიციურ მასწავლებელთა კადრებით, მაშინ, როდესაც ზოგიერთი სპეციალობის მქონე მასწავლებლების ერთგვარი სიჭარბე შეიმჩნევა ქალაქ ადგილებში. უმაღლესი პედაგოგიური სასწავლებლის ზოგიერთი კურსდამთავრებული არ ცხადდება სამუშაოზე. 1963—1964 სასწავლო წლისათვის სკოლებში სამუშაოდ განაწილებულ 1774 ახალგაზრდა სპეციალისტიდან 270 არ გამოცხადებულა სამუშაოზე.

ადგილებზე ჯერ კიდევ ჯეროვანი ყურადღება არ ექცევა მასწავლებელთა და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა კვალიფიკაციის ამაღლების საქმეს (გეგმეკორის, ლენტეხის, თიანეთის, ყაზბეგისა და სხვა რაიონები).

ზოგიერთი განათლების ადგილობრივი ორგანო არ ატარებს სისტემატურ მუშაობას სკოლებში მომუშავე უმაღლესი განათლების არმქონე მასწავლებელთა ჩასაბმელად დაუსწრებელ სწავლებაში, არ უწევს საჭირო დახმარებას და კონტროლს დაუსწრებელ და საღამოს სწავლებაში ჩაბმულ მასწავლებლებს.

სერიოზული ნაკლოვანებებია მასწავლებელთა თვითგანვითარების ორგანიზაციის საქმეში. განათლების განყოფილებები და სკოლების ხელმძღვანელები ცუდად ეხმარებიან მასწავლებლებს მეცნიერულ-პედაგოგიური ცოდნის ამაღლებისათვის დამოუკიდებელ მუშაობაში, პედაგოგიური დაოსტატების სრულყოფაში. ჯერ კიდევ სუსტად სწარმოებს მოწინავე სკოლებისა და მასწავლებლების გამოცდილების გავრცელება-დანერგვა.

არის შემთხვევები, როდესაც მასწავლებელთა დანიშვნა-განთავისუფლების დროს ირღვევა არსებული წესი (ახალციხის დუშეთისა და სხვა რაიონები). ზოგიერთი განათლების ორგანოსა და სკოლის ხელმძღვანელი არ ზრუნავს სკოლაში მომუშავე მასწავლებლების ნორმალური სასწავლო დატვირთვისათვის, ზოგჯერ სასწავლო წლის განმავლობაში ახდენს მასწავლებელთა დატვირთვის

გადანაწილებას, რაც ხშირად სკოლის ინტერესებიდან არ გამომდინარეობს. ჯერ კიდევ ადგილი აქვს მასწავლებელთა და განათლების დარგის სხვა მუშაკთა სამუშაოდან დათხოვნის და განათლების დარგის შრომის კანონმდებლობის დარღვევის ცალკეულ შემთხვევებს.

რესპუბლიკის ბევრ რაიონში არადამაკმაყოფილებლად სრულდება მთავრობის დადგენილება სოფლის მასწავლებელთათვის შეღავათებისა და უპირატესობათა შესახებ, რაც ხელს უშლის პედაგოგიური კადრების ადვილზე დამაგრებას. ბევრგან სოფლის სკოლის მასწავლებლებს ადგილობრივი საბჭოები არ უზრუნველყოფენ უფასო ბინით, განათებით, ვათობით და სხვ. განათლების ადგილობრივი ორგანოები კი სუსტად ახორციელებენ კონტროლს მასწავლებელთა შეღავათებისა და უპირატესობების შესახებ არსებული დადგენილების შესრულებაზე, არ აყენებენ საკითხებს ამის შესახებ ზემდგომ პარტიულ და საბჭოთა ორგანოების წინაშე.

მასწავლებელთა კადრებთან სახალხო განათლების ორგანოების სუსტი მუშაობის შედეგად, ბევრ სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობა ჯერ კიდევ დაბალ დონეზე მიმდინარეობს, სუსტად ხორციელდება სწავლისა და აღზრდის კავშირი ცხოვრებასთან, კომუნისტური მშენებლობის ამოცანებთან; არასაკმაო მუშაობა წარმოებს მეორეულიანობის აღმოფხვრისა და საყოველთაო სავალდებულო სწავლების განხორციელებისათვის.

საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმმა, რომელიც 1963 წლის 3 ოქტომბერს ჩატარდა, განიხილა რა საკითხი, თუ როგორ ასრულებენ რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციები პარტიის XXII ყრილობის გადაწყვეტილებებს კადრების შერჩევის, განაწილებისა და აღზრდის გაუმჯობესების შესახებ, მოითხოვა აღმოფხვრილ იქნას სერიოზული ნაკლოვანებანი ამ საქმეში და მიღწეულ იქნას რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის გამომწვევტი უბნების განმტკიცება გამოცდილი, კვალიფიციური მუშაკებით, რომლებსაც შესწევთ უნარი წარმატებით გადაწყვიტონ კომუნისტური მშენებლობის უმნიშვნელოვანესი ამოცანები.

აღნიშნულიდან გამომდინარე ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. ზუზახეთისა და აჭარის ასარ განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებმა:

ა) აღმოფხვრან ნაკლოვანებანი კადრებთან მუშაობაში, მიიღონ ზომები კადრებთან მუშაობის არსებითად გაუმჯობესებისათვის პარტიის XXII ყრილობისა და სკკპ ცენტრალური კომიტეტის

ინების პლენუმის გადაწყვეტილებების მოთხოვნის შემთხვევაში მისაღ;

ბ) განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ სკოლების კვალიფიციურ მასწავლებელთა კადრებით დაკომპლექტების სწორად განაწილებისა და გამოყენების, მასწავლებელთა გაკვეთილებით ნორმალურად დატვირთვის საქმეს; აღკვეთონ მასწავლებელთა კადრების ცვალებადობის ხშირი შემთხვევები სასწავლო წლის მანძილზე და მათ შემადგენლობაში საჭირო ცვლილებების შეტანა, როგორც წესი, მოახდინონ სასწავლო წლის დამთავრების შემდეგ;

გ) ზუსტად დაიცვან ნომენკლატურულ თანამდებობაზე მუშაკთა დანიშვნისა და სამუშაოდან განთავისუფლების წესი, არ დაუშვან სამუშაოზე სკოლის მუშაკთა დანიშვნა ან განთავისუფლება სათანადო ბრძანების გარეშე;

დ) საჭირო ზომები მიიღონ მასწავლებელთა კადრების ადგილზე დასამაგრებლად, მეტი ზრუნვა გამოიჩინონ მასწავლებლებისათვის სათანადო საბინაო-საყოფაცხოვრებო პირობების შესაქმნელად; ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების დახმარებით უზრუნველყონ განათლების მუშაკთათვის მთავრობის მიერ დადგენილი ყველა შეღავათისა და უპირატესობის აუცილებელი და დროული შესრულება;

ე) გააუმჯობესონ კულტურულ-მასობრივი მუშაობა მასწავლებლებთან, განსაკუთრებით სოფელ ადგილებში, წარმართონ იგი სკოლის ამოცანებთან მჭიდრო კავშირში; მასწავლებელთათვის სისტემატურად ჩაატარონ ლექციები და მოხსენებები სკკპ ისტორიის, სწავლა-აღზრდის აქტუალურ საკითხებზე, მეცნიერების და ტექნიკის მიღწევებზე;

ვ) სისტემატური კონტროლი გაუწიონ დაუსწრებელ სწავლებაში ჩაბმულ მასწავლებლებს მათ მიერ სასწავლო გეგმების წარმატებით შესრულებაზე, ყოველმხრივ შეუწყონ ხელი სწავლებაში და არ დაუშვან სკოლების დირექტორების მიერ მათი ზედმეტი დავალებებით გადატვირთვა; მეტი ყურადღება დაუთმონ მასწავლებელთა თვითგანვითარებით მუშაობას, მიაღწიონ იმას, რომ იგი ვახდეს კვალიფიკაციის ამაღლების ძირითადი ფორმა; სახალხო განათლების და სკოლების პედაგოგიური საბჭოების სხდომებზე სისტემატურად განიხილონ მასწავლებელთა თვითგანვითარებისა და ამ მუშაობაში დახმარების გაწევის საკითხები;

ზ) სოფლის სკოლების ადგილობრივი კადრებით უზრუნველყოფის მიზნით აქტიური მონაწილეობა მიიღონ პედაგოგიური ინ-

სტიტუტების სათანადო მონაცემების მქონე ახალგაზრდებით და-  
კომპლექტების საქმეში;

თ) არსებითად გააუმჯობესონ მუშაობა მოწინავე პედაგოგიუ-  
რი გამოცდილების შესწავლა-გავრცელებისათვის; ფართოდ რეკლამა  
გონ სკოლების მუშაობის პრაქტიკაში იმ მასწავლებლებისა და პე-  
დაგოგიური კოლექტივების გამოცდილება, რომლებმაც მიაღწიეს  
მაღალ მაჩვენებლებს მეორეწლიანობის აღმოფხვრის, მოსწავლეთა  
ცოდნის დონის ამაღლებისა და საყოველთაო-სავალდებულო სწავ-  
ლების განუხრელად განხორციელებაში;

ი) ძირითადად გააუმჯობესონ სკოლების ინსპექტირება, ფარ-  
თოდ ჩააბან ამ საქმეში საზოგადოებრივ ინსპექტორთა და მეთო-  
დისტთა აქტივობა. ამაღლონ სკოლების ხელმძღვანელთა პასუხის-  
მგებლობა სასწავლო-აღმზრდელი მუშაობის გაუმჯობესებისა  
და შეგნებული დისციპლინის განმტკიცებაზე;

იზრუნონ სკოლის ხელმძღვანელთა შემადგენლობის გაუმჯო-  
ბებისათვის; სკოლის დირექტორებად და სასწავლო ნაწილის გამ-  
გებებად დაწინაურონ სათანადო განათლებისა და გამოცდილების  
მქონე მუშაკები, რომლებიც მაღალი ავტორიტეტით სარგებლობენ  
მასწავლებელთა შორის და რომლებსაც შესწევთ უნარი ჯეროვან  
სიმაღლეზე წარმართონ პედაგოგიური კოლექტივების მუშაობა  
სკოლის წინაშე მდგომი ახალი ამოცანების წარმატებით განხორ-  
ციელებისათვის;

კ) გაატარონ ქმედითი ზომები „სოციალისტური საკუთრების  
განიაგების, სამეურნეო-ფინანსურ დარღვევათა და თანხების არა-  
კანონიერი ხარჯვის წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერების ღონისძიე-  
ბათა შესახებ“ და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1963  
წლის 24 სექტემბრის № 843 ბრძანებით დასახულ ღონისძიებათა  
განუხრელად შესრულებისათვის.

2. მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტმა (თ. ზახა-  
შვილი) გააძლიეროს მუშაობა მასწავლებელთა დახელოვნების საქ-  
მეში პარტიის XXII ყრილობისა და ივნისის პლენუმის გადაწყვე-  
ტილებათა შუქზე.

3. კადრების განყოფილებამ (ი. კვაჭაძე) გააძლიეროს მომ-  
თხოვნელობა განათლების ადგილობრივი ორგანოებისადმი მასწავ-  
ლებელთა კადრების შერჩევის, გამოყენებისა და აღზრდის საქმეში;  
მიიღოს ზომები რესპუბლიკის სკოლების დასაკომპლექტებლად მა-  
ღალკვალიფიციური კადრებით; საჭირო კონტროლი დააწესოს  
მასწავლებელთა კადრების დანიშვნა-განთავისუფლების შესახებ არ-  
სებული წესის განუხრელად განხორციელებაზე.

4. განათლების სამინისტროს სამმართველოებისა და განყოფილებათა უფროსებმა გააძლიერონ კონტროლი სამმართველო განყოფილებათა თანამშრომლების მუშაობაზე, მიაღწიონ იმას, რომ ისინი პასუხისმგებლობის მაღალი გრძობით ეკიდებოდნენ მინდობილ საქმეს.

5. ეს ბრძანება განხილულ იქნას აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროების კოლეგიების, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა, რაიონების სახალხო განათლებისა და სკოლების პედაგოგიური საბჭოების სხდომებზე. დასახულ იქნას ღონისძიებანი მასწავლებელთა კადრებთან მუშაობის შემდგომი გაუმჯობესებისათვის.

**საფუძველი:** საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1963 წლის 1 ნოემბრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების

მინისტრი თ. ლაშქარაშვილი

## • ფრანგული ენის პროგრამა

ზოგიერთი საგნის უცხო ენაზე სწავლების სკოლებისათვის  
(II—XI კლასები)

### განმარტებითი ბარათი

ამჟამად, როდესაც იზრდება და ფართოვდება ურთიერთკავშირი ჩვენს ქვეყანასა და სხვა ქვეყნებს შორის, სახელმწიფოს ესაჭიროება ისეთი ადამიანები, რომლებიც თავისუფლად ფლობენ უცხო ენებს და შესძლებენ სკოლის დამთავრების შემდეგ სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგში თავისი ცოდნის გამოყენებას.

ისეთ სკოლებში, სადაც რიგი საგნების სწავლება უცხო ენაზე სწარმოებს, ენის სწავლების მთავარი მიზანი იმაში მდგომარეობს, რომ მომზადდნენ მოსწავლეები, რომლებიც თავისუფლად დაეუფლებიან ერთ უცხო ენას, საკმაოდ ღრმად გაეცნობიან ამ ენაზე მოლაპარაკე ხალხის ისტორიას, გეოგრაფიას, პოლიტიკურ წყობას, და ასევე მის ლიტერატურასა და კულტურას.

სკოლაში მთელი რიგი საგნების უცხო ენაზე სწავლების შედეგად მოსწავლეებმა უნდა შესძლონ:

1. უცხო ენაზე თავიანთი აზრის თავისუფლად გამოთქმა, წინასწარ მოუმზადებლად საუბრის ჩატარება, უცხო ენაზე მოხსენებების გაკეთება და ამავე დროს დიალექტური გადახრების გარეშე მოლაპარაკე უცხოელის საუბრის არსის გაგება.

2. ლექსიკონის დაუხმარებლად წაიკითხონ და გაიგონ თანამედროვე, სტილისტურად არაართული ტექსტები, სამეცნიერო-პოპულარული, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და მხატვრული ლიტერატურა.

3. ლექსიკონებისა და განმარტებითი ლექსიკონის დახმარებით წაიკითხვა, გაგება და წერილობით თარგმნა ლიტერატურული ნაწარმოების ორიგინალისა, აგრეთვე სამეცნიერო-პოპულარული და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ტექსტებისა.

4. მშობლიურ და უცხო ენებზე ზოგიერთი წყაროების დამოუკიდებლად შესწავლის შედეგად რეფერატის უცხო ენაზე შედგენა.



5. თარჯიმნობა ორი პირის ურთიერთ საუბრისას, რომელიც დაახლოებით შესწავლილ თემებს შეეხება.

იმისათვის, რათა მოსწავლეები წარმატებით დაეუფლონ უცხო ენას, საჭიროა მჭიდრო ურთიერთკავშირი ენაში სხვადასხვა საშუალებების შესრულებისას. მიზანშეწონილია საათების საერთო რაოდენობიდან გამოიყოს რამდენიმე საათი ზოგიერთი სახის ენობრივი საშუალებებისათვის. მაგ., იმ საათების რაოდენობიდან, რომელიც განკუთვნილია ენის შესასწავლად, გამოიყოფა საათები სპეციალიზირებული სალაპარაკო პრაქტიკისათვის, შესასწავლი ენის ქვეყნების ლიტერატურაში სამეცადინოდ და ასევე სკოლაში არსებული საწარმოო სწავლების შესაბამისი ტექნიკური შინაარსის ლიტერატურის ზეპირი და წერილობითი თარგმნისათვის.

ზეპირმეტყველებისათვის სპეციალური საათების გამოყოფა არ ნიშნავს იმას, რომ სხვა მეცადინეობის დროს ის სრულიად უნდა გამოვთიშოთ. ზეპირი ვარჯიში წამყვან როლს ასრულებს ენაში ყველა სახის მეცადინეობისას. სპეციალური საათების გამოყოფა იძლევა საშუალებას შეიქმნას უფრო კარგი პირობები ზეპირი მეტყველების გასავითარებლად, მაგ., უმცროს კლასებში სხვადასხვა სახის მოძრავი თამაშობანი, ინსცენირებისათვის მზადება, სიმღერების შესწავლა ტექნიკური საშუალებების (მატეფონის, ლინგაფონის, ალოსკოპის) გამოყენებით. უფროს კლასებში ექსკურსიების მოწყობა, კინოსურათების ნახვა, დისპუტები, კონფერენციები და სხვ.

მექვესე კლასიდან თარგმნისათვის სპეციალური საათების გამოყოფა მიზნად ისახავს, რომ გააადვილოს დამოუკიდებელი მუშაობა შედარებით უფრო რთული ტექსტების თარგმნისას, რომლებიც შემდგომში გამოყენებული იქნება უცხო ენაზე ისტორიის, გეოგრაფიის და ლიტერატურის შესწავლისას. ამავე დროს უნდა მოვამზადოთ მოსწავლეები ისე, რომ მათ შესძლონ ორენოვანი და განმარტებითი ლექსიკონების გამოყენება და ტექსტების ზუსტი გაგება.

უცხო ენის სწავლების ყველა ეტაპზე მეცადინეობა ძირითადად უნდა მიმდინარეობდეს მოსწავლეების მიერ ზეპირმეტყველებაში სხვადასხვა სახის საეარჯიშოების შესრულებით.

მეცადინეობა ლექსიკაში, გრამატიკასა და ფონეტიკაში უნდა ექვემდებარებოდეს ზეპირმეტყველების დაუფლების ამოცანებს. ამიტომ ენობრივი მასალის შეთვისება და განმტკიცება უნდა მოხდეს ზეპირმეტყველების, კითხვისა და წერის უნარ-ჩვევების განვითარების პროცესში.



ზეპირმეტყველების დაუფლებისათვის საჭიროა სწავლების პირველივე წელს მივაჩვიოთ მოსწავლეები თარგნის გაგებას, გონ და გამოიყენონ ზეპირმეტყველებაში ის მასალა, რომელიც გათვალისწინებულია პროგრამით, ე. ი. ვასწავლოთ მათ უცხო ენაზე აზროვნება. ამისათვის აუცილებელია მეორე კლასში I მეოთხედის ბოლოსათვის გაკვეთილი ტარდობოდეს მხოლოდ უცხო ენაზე, გარდა ისეთი შემთხვევისა, როცა საჭიროა ისეთი ახალი გრამატიკული ან ლექსიკური მასალის ახსნა, რომლის მნიშვნელობის გაგება შეუძლებელია თვალსაჩინო მასალის ან კონტექსტის საფუძველზე.

უცხო ენაზე გაკვეთილის ჩატარებისას მასწავლებელმა ძირითადად უკვე შესწავლილი მასალა უნდა გამოიყენოს; უმცროს კლასებში მას შეუძლია თავის მეტყველებაში გამოიყენოს ისეთი გამოთქმები, გრამატიკული ფორმები და კონსტრუქციები, რომელიც საჭიროა გაკვეთილის უცხო ენაზე ჩატარებისათვის, მაგრამ ამ კლასში შესასწავლ მასალას არ წარმოადგენს.

მნიშვნელოვანია აგრეთვე, რომ პირველი სამი წლის მანძილზე მასწავლებელმა ყურადღება გაამახვილოს თავის გამოთქმაზე, არ დაუშვას დიალექტური გადახრები და მიაღწიოს მყარ გამოთქმას, ე. ი. არ მისცეს ერთი და იგივე ბგერის სხვადასხვა ვარიანტი.

სწავლების დასაწყისიდანვე მასწავლებელმა აუცილებლად უნდა ილაპარაკოს ნორმალურ (და არა ნელ) ტემპში, შესასწავლი უცხო ენის რითმული ნორმების მკაცრად დაცვით.

ზეპირმეტყველების განვითარებისათვის რეკომენდებულია დიალოგების, მოსწავლეთათვის გასაგები მხატვრული ლიტერატურის, ლექსების და პროზაული ნაწყვეტების დაზეპირება.

სწავლების დაწყებიდანვე ზეპირმეტყველების განვითარების აუცილებლობა მოითხოვს ზეპირმეტყველების, კითხვისა და წერის სწორ შეფარდებას სწავლების პირველ და მეორე წელს.

ზეპირმეტყველების სწავლება წინ უნდა უსწრებდეს კითხვას და წერას. ენის შესწავლის დაწყებით ეტაპზე მასწავლებელს შეუძლია თავის შეხედულებისამებრ ჩაატაროს მხოლოდ ზეპირმეტყველების კურსი, რომელიც საშუალებას იძლევა გავამახვილოთ მთელი ყურადღება მოსწავლეებში ზეპირმეტყველების ჩვეებისა და სწორი გამოთქმის გამომუშავებაზე.

ამ კურსის ძირითად შინაარსს უნდა წარმოადგენდეს კარგად მოფიქრებული სავარჯიშოთა სისტემა ზეპირმეტყველებაში, რომე-

ლიც უზრუნველყოფს უფრო დიდი რაოდენობით სიტყვებისა და გამოთქმების შეთვისებას, ვიდრე ეს შესაძლებელია ზეპირმოთქმის, კითხვისა და წერის ერთდროულად სწავლებისას, და ამიტომ თვე შეთვისებული ლექსიკისა და გრამატიკის აქტიურ გამოყენებაში გაბმულ შეტყვევებაში.

შემდგომ კლასებში სახელმძღვანელოს ტექსტების წაკითხვას წინ უნდა უსწრებდეს შესატყვისი ენობრივი მასალის ზეპირი და მუშავება, სხვადასხვა თვალსაჩინო მასალის და ხმოვანი ტექნიკური საშუალებების ფართო გამოყენებით.

### კ ი თ ხ ვ ა

ამ ტიპის სკოლაში კითხვის სწავლების მთავარი ამოცანაა შევასწავლოთ მოსწავლეებს ლექსიკონის გამოყენების გარეშე სტილისტურად არართული სამეცნიერო-პოპულარული, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და მხატვრული ლიტერატურიდან ამოღებული ახალი ცნობების შემცველი ტექსტების ზუსტი გაგება.

გარდა ამისა, მოსწავლეებმა უნდა შესძლონ სხვადასხვა სახის ლექსიკონების გამოყენებით ნებისმიერი ორიგინალური, მათ შორის ისეთი ტექნიკური ტექსტების წაკითხვა და გაგება, რომლებიც დაკავშირებულია მათი საწარმოო სწავლების პროფილთან.

კითხვის სწავლების შედეგად მოსწავლეებმა უნდა შესძლონ შესასწავლ ენაზე არსებული ლიტერატურის გამოყენება თავიანთი ზოგადი და პოლიტექნიკური მსოფლმხედველობის გასაფართოებლად და შესასწავლი ენის ქვეყნების ხალხთა ცხოვრებისა და კულტურის შესახებ ახალი ცნობების შესაძენად.

საკითხავ მასალად უნდა იყოს გამოყენებული არა მარტო სახელმძღვანელოში ან სპეციალურად დამოუკიდებელი კითხვისათვის გამოშვებულ წიგნებში მოცემული ტექსტები, არამედ თანამედროვე პროგრესული მწერლების ცალკეული ნაწარმოებები, სტატიები გაზეთებიდან და ჟურნალებიდან, აგრეთვე ნაწყვეტები კლასიკური ლიტერატურიდან შესასწავლი ენის ქვეყნის ლიტერატურის შესწავლასთან დაკავშირებით.

საკითხავი ტექსტები უნდა აშუქებდეს როგორც საბჭოთა თემატიკას, ისე შესასწავლი ენის ქვეყნის ცხოვრებას, ზნე-ჩვეულებებს, კულტურას, გეოგრაფიასა და ისტორიას. ისინი უნდა შეიცავდეს ისეთ ლექსიკას და სინტაქსურ კონსტრუქციებს, რომლებიც გამოყენებულია თანამედროვე უცხო ენაში.



იმ სკოლებში, სადაც რიგი საგნებისა უცხო ენაზე ისწავლები-  
ენის სწავლების ერთ-ერთ ამოცანას წარმოადგენს აგრეთვე მათ  
თი მეტყველების სწავლება.

ამ ტიპის სკოლის მოსწავლეებს სწავლების კურსის ბოლო-  
სათვის უნდა შეეძლოთ უცხო ენაზე საქმიანი წერილის (განცხა-  
დება, ოქმი, მოთხოვნა, მოწვევა და სხვ.) და რეფერატის დაწერა  
იმ მასალის საფუძველზე, რომელიც მათ დამოუკიდებლად აქვთ  
შესწავლილი უცხო და მშობლიურ ენებზე.

ამავე დროს წერა ენის დაუფლების მნიშვნელოვანი საშუა-  
ლებაა, იგი ხელს უწყობს ენობრივი მასალის მტკიცედ შეთვისე-  
ბას, ზეპირმეტყველების ცოდნა-ჩვევების განვითარებას. უცხო ენის  
შესწავლის პირველ ეტაპზე წერის სწავლების ამოცანას შეადგენს  
კალიგრაფიისა და ელემენტარული ორთოგრაფიის დაუფლება, ამი-  
ტომ ამ ეტაპზე წერითი მეტყველება რამდენადმე ჩამორჩება მასა-  
ლით ზეპირმეტყველებასა და კითხვას. შემდგომში განსაკუთრებუ-  
ლი ყურადღება უნდა მიექცეს მოსწავლეთა მიერ შესასწავლ ენაზე  
თავიანთი აზრის წერილობით გამოხატვას.

თ ა რ გ მ ნ ა

იმ სკოლებში, სადაც რიგი საგნები უცხო ენაზე ისწავლება,  
მნიშვნელოვან ამოცანას წარმოადგენს უცხო ენიდან დედაენაზე და  
დედაენიდან უცხო ენაზე თარგმნის სწავლება.

სწავლების ბოლოსათვის მოსწავლეებმა უნდა შესძლონ თარ-  
ჯიმნობა ნაცნობი თემატიკის გარშემო საუბრის დროს, წერილო-  
ბით თარგმნა ახალი ცნობების შემცველი ორიგინალური, საზოგა-  
დობრივ-პოლიტიკური და მეცნიერულ-პოპულარული ტექსტებისა  
ორენოვანი და განმარტებითი ლექსიკონების დახმარებით.

აღნიშნული მიზნების მისაღწევად VI კლასიდან გამოიყოფა  
სპეციალური გაკვეთილები, რომლებიც განეკუთვნება თარგმნის  
სწავლებას.

ამ მეკადინეობის პროცესში მოსწავლეები უნდა გაეცნონ  
ორენოვან და განმარტებით ლექსიკონებს, უნდა ისწავლონ მათი  
გამოყენება ტექსტზე მუშაობისას.

VIII კლასში რეკომენდებულია მოსწავლეები გაეცნონ ზოგი-  
ერთ ცნობას თარგმნის თეორიიდან: თარგმნის დროს მეტყველე-  
ბის ერთი ნაწილის მეორეთი შეცვლა, ტერმინების, შემოკლებული  
ფორმების და სხვ. თარგმნა. ამ ცნობებმა უნდა დაანახონ მოსწავ-

ლებს საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და მეცნიერულ-პოპულარული ტექსტების თარგმნის სპეციფიკა, ხელი შეუწყონ თარგმნის ჩვეულების ფორმირებას, რის გამოც ისინი შეთვისებულ უნდა იქნან მხოლოდ პრაქტიკულად.

თარგმნის სწავლებისას მნიშვნელოვანი ადგილი უნდა დაიკავოს ვარჯიშმა ზეპირად თარგმნაში. ეს სავარჯიშოები წარმოადგენენ ლექსიკასა და გრამატიკაში მიღებული ცოდნის განმტკიცების საშუალებას. X—XI კლასებში საჭიროა მოსწავლეთა სპეციალური ვარჯიშობა ზეპირად თარგმნაში თანამედროვე ტექნიკური აპარატურის გამოყენებით.

### ლ ე ქ ს ი კ ა

ამ სკოლების მოსწავლეებმა 10 წლის განმავლობაში მტკიცედ უნდა შეითვისონ 4500 სიტყვა და ფრაზეოლოგიური შესიტყვება, რათა პროგრამის მოთხოვნათა შესაბამისად პრაქტიკულად დაეუფლონ უცხო ენას.

სიტყვათა აღნიშნული რაოდენობა (მათ შორის ფრაზეოლოგიური შესიტყვებანი) მოსწავლეებმა ისე უნდა შეითვისონ, რომ შესძლონ როგორც ტექსტში და საუბრისას მათი გაგება, ისე თავისუფლად ხმარება ზეპირ და წერით მეტყველებაში.

მოსწავლეებმა უნდა შესძლონ თითოეული სიტყვისა და ფრაზეოლოგიური შესიტყვების:

- ა) სწორად წარმოთქმა და წაკითხვა;
- ბ) კითხვისას და მოსმენით გაგება;
- გ) უცხო ენიდან დედაენაზე და დედაენიდან მათი შესატყვისების პირუტყუ თარგმნა;
- დ) სიტყვებისაგან პროგრამით გათვალისწინებულ გრამატიკული ფორმების წარმოება;
- ე) მათი ხმარება სკოლაში შესწავლილ სხვა სიტყვებთან.

სიტყვების ახსნისას ყურადღება უნდა მიექცეს როგორც მათ მნიშვნელობას და ხმარებას, ასევე მათ შემადგენლობას, ბგერით მხარეს და გრაფიკულ ფორმას.

ლიტერატურის, გეოგრაფიის და ისტორიის უცხო ენაზე სწავლების მეტი ეფექტურობისათვის აუცილებელია სწავლების პირველი 4 წლის განმავლობაში მოსწავლეები თანდათანობით ეჩვეოდნენ უცხო ენაზე არა მარტო სიტყვების და გამოთქმების გაგებას, არამედ ეცნობოდნენ ახალ ცნებებსაც. ამისათვის, სწავლების პირველი 4 წლის განმავლობაში ლექსიკურ მინიმუმში შეტანილი უნდა იქნას დიდი რაოდენობა ზოგადი ცნებების გამოხატველი

ისეთი სიტყვებისა, როგორცაა „ეზოველები“, „საგნები“, „პირი“, „მცენარეები“ და სხვ.

შემდგომში უცხო ენაზე ლიტერატურის, ისტორიისა და გეოგრაფიის შეთვისების გაადვილების მიზნით ასევე აუცილებელია რომ უკვე V კლასიდან ენის სახელმძღვანელოებში განსაზღვრული რაოდენობით იქნეს შეტანილი ლიტერატურულ, ისტორიულ და განსაკუთრებით გეოგრაფიულ თემატიკაზე აგებული აუცილებელი ტერმინების შემცველი ფაბულიანი ტექსტები.

სწავლების მეორე ეტაპზე, ე. ი. V-დან VIII კლასის ჩათვლით ხდება სიტყვათა მარაგის შემდგომი გაფართოება, რომელიც დაკავშირებულია უფრო დიდი მოცულობით დამოუკიდებელ კითხვასა და ახალი ცნებების შეთვისებასთან. სწავლების ამ ეტაპზე მნიშვნელოვანი ყურადღება უნდა მიექცეს მუშაობას სიტყვათწარმოებაზე და უცხო ენასა და დედაენაში საერთო ძირის სიტყვების დადგენას, ასევე წინათ შესწავლილი სიტყვების სხვა მნიშვნელობათა შესწავლას.

სწავლების დასასრულისათვის მოსწავლეებს წარმოდგენა უნდა ჰქონდეთ მეტყველების ორ სტილზე—სალაპარაკო და წიგნის სტილზე და აგრეთვე ლექსიკის იმ თავისებურებებზე, რომლებიც დამახასიათებელია თითოეული მათგანისადაც.

### გ რ ა მ ა ტ ი კ ა

ამ ტიპის სკოლებში გრამატიკის სწავლება თვითმიზანს არ წარმოადგენს. გრამატიკის როლი იმაში მდგომარეობს, რომ დაეხმაროს მოსწავლეებს სხვისი მეტყველების ზუსტად გაგებაში. ტექსტის კითხვასა და თავისი აზრის უცხო ენაზე სწორად გადმოცემაში როგორც ზეპირ, ისე წერილობით ფორმაში. ამიტომ პროგრამაში შეტანილია მხოლოდ ის მასალა, რომლის გარეშეც მოსწავლეები ვერ შესძლებენ წერას, კითხვასა და ზეპირმეტყველების ცოდნა-ჩვევების დაუფლებას თვითეული კლასისათვის გათვალისწინებულ მოთხოვნათა ფარგლებში. გრამატიკული მასალა განაწილებულია პროგრამაში კლასების მიხედვით, იმ ცოდნა-ჩვევების გათვალისწინებით, რომელთაც უნდა დაეუფლონ მოსწავლეები.

იმისათვის, რომ X—XI კლასის მოსწავლეებმა შესძლონ ენის თავისუფლად გამოყენება, გრამატიკული მასალის შესწავლა უნდა დამთავრდეს IX კლასში.

პროგრამაში ყოველი კლასის „გრამატიკულ“ განყოფილებაში შეტანილია მხოლოდ ის გრამატიკული მოვლენები, რომლებიც ვრცელდება სიტყვების მრავალრიცხოვან ჯგუფებზე. ეს მოვლენე-

ბი სპეციალურად უნდა იქნეს შესწავლილი და განზოგადებული წესის სახით. მანამდე, სანამ ამა თუ იმ გრამატიკული მოვლენის განსაზოგადოებლად არ არის საკმარისი ლექსიკური მასალა, ისინი შეისწავლებიან, როგორც სიტყვის გრამატიკული ფორმების მრავალრიცხოვანი მატყველო ქცევები. ასეთ შემთხვევაში სიტყვების გრამატიკული ფორმები და კონსტრუქციები შეტანილია „ლექსიკის“ განყოფილებაში. სამეტყველო ერთეულებისა და სიტყვების ცალკეული ფორმების შემდგომი დაგროვების შემდეგ მომდევნო კლასებში ხდება მათი განსაზღვრება წესის სახით და „გრამატიკის“ განყოფილებაში შეტანა.

გრამატიკული მოვლენები, რომლებიც სიტყვათა ზოგიერთ ჯგუფზე ან მხოლოდ ცალკეულ სიტყვებზე ვრცელდება, დასწავლილი უნდა იქნეს ზეპირად შესასწავლ სიტყვებთან ერთად, როგორც ამ სიტყვების ცალკეული ფორმები. სიტყვების ეს ფორმებიც შეტანილია „ლექსიკაში“.

სინტაქსის შესწავლისას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს იმას, რომ მოსწავლეებმა არა მარტო შეისწავლონ საერთო სტრუქტურული მოდელები, არამედ შეითვისონ აგრეთვე კონკრეტული შესაძლებელი ნიმუშებიც.

გრამატიკული მოვლენების ახსნა უნდა ხდებოდეს ნაცნობ ლექსიკაზე. II, III და ნაწილობრივ IV კლასშიც მასალის ახსნა და წესების ფორმულირება ძირითადად დედაენაზე უნდა ხდებოდეს. III კლასიდან საჭიროა მატყველების ნაწილებისა და წინადადებების წევრების უცხო ენაზე დასახელების თანდათანობით შემოტანა, მას შემდეგ, როცა ეს ცნებები შესწავლილია დედაენაში. V კლასიდან კი ახალი გრამატიკული მოვლენების ახსნა და წესების ჩამოყალიბება უნდა მოხდეს მხოლოდ უცხო ენაზე, რაც ხელს შეუწყობს თარგმნის გარეშე უცხო ენის გავების ჩვევის განვითარებას და გაზრდის უცხო ენის გამოყენების შესაძლებლობას ახალი ცოდნის ათვისებისა და ახალი ცნებების წარმოებისათვის.

პროგრამით გათვალისწინებული ყველა გრამატიკული ფორმა და კონსტრუქცია მოსწავლეებმა უნდა აითვისონ ისე, რომ შეეძლოთ:

ა) მათი მნიშვნელობის გაგება ტექსტის წაკითხვისა და უცხო ენაზე მატყველების მოსმენისას;

ბ) მათი გამოყენება თავიანთი აზრების ზეპირად და წერილობით გადმოცემისას.

რადგან გამეორება და სისტემატიზაცია მეთოდურ ხერხებს წარმოადგენს, ამიტომ პროგრამაში მათ შესახებ არაფერია ნათ-

ქვაში. მასწავლებელმა ნოთხოვნილებისადაგვარად უნდა მოახდინოს ადრე შესწავლილი თემების ძირითადი საკითხების სისტემატიზაცია. ამ მიზნით მან უნდა გამოიყენოს განმაზოგადებელი კატეგორიები და სქემები.



### ფონეტიკა, კითხვის წესები და ორთოგრაფია

კითხვისა და წარმოთქმის წესები მოსწავლეებმა უნდა აითვინონ ისე, რომ შეეძლოთ:

ა) სწორად წარმოთქვან და წაიკითხონ ყველა ის სიტყვა და შესიტყვება, რომელთა შესწავლა გათვალისწინებულია პროგრამით;

ბ) სწორად წარმოთქვან და წაიკითხონ ყველა სიტყვა და შესიტყვება, რომელიც შესწავლილ წესებს ემორჩილება;

გ) სწორად წარმოთქვან წინადადებები ხმამაღალი და ზეპირი მეტყველების დროს, ინტონაციის ძირითადი ნორმების დაცვით.

გარდა ამისა, მოსწავლეებმა უნდა იცოდნენ ყველა შესწავლილი სიტყვის სწორად წერა.

მუშაობა წარმოთქმის გასაუმჯობესებლად უნდა ტარდებოდეს ჯერჯერობით შესწავლის მთელი კურსის მანძილზე.



## პ რ ო ბ რ ა მ ა

### ფრანგულ ენაში

#### II კლასი

### პრაქტიკული ცოდნა-ჩემები

#### I. ზეპირმეტყველება

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) გაგება საუბრისა, რომელიც შეეხება საკლასო ვითარებას და შეიცავს ბრძანებებს ან მასწავლებლის მოკლე თხრობას;

ბ) მასწავლებლის კითხვაზე მტკიცებითი და უარყოფითი პასუხის გაცემა კითხვაში მოცემული ლექსიკური ერთეულების სრული გამოყენებით;

გ) სხვადასხვა სახის კითხვების დასმა:

1. ხმის ამალღებით (Tu finis?);

2. მარტივი ინვერსიის საშუალებით (Est-il malade?);

3. კითხვითი ქცევის—est ce que გამოყენებით.

დ) მასწავლებლის მიერ დასმული მისახედრი კითხვების საფუძველზე საგნობრივი ხასიათის სურათების აღწერა და მათ მიმართ კითხვების დასმა;

ე) წინასწარ მომზადებული მოკლე ზეპირი ინფორმაციის გაკეთება;

ვ) ლექსებიდან და დამუშავებული ტექსტებიდან პროზაული ნაწყვეტების ზეპირად წაკითხვა;

ზ) ზეპირ მეტყველებაში საარტიკულაციო ჩვევების დაცვა.

#### II. გამოთქმა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

1. წმინდა ხმოვნების [a], [ε], [i], [α], [∅], [y], [o], [o], [u] სწორად წარმოთქმა და:

ა) სამეტყველო ორგანოების მდგომარეობის დაცვა ხმოვანი ბგერის წარმოთქმის დამთავრებამდე;

ბ) ღია და დახურული მარცვლების მკვეთრად განსხვავებულად წარმოთქმა;

გ) თანხმოვნების r, v, t წინ ხმოვანთა პოზიციური დაცვა.



2. ცხვირისმიერი ბგერების სწორად წარმოთქმა.

3. თანხმოვნების [t-d], [f-v], [k-g], [s-z], [ʃ-ჟ], [p-b], [m-n-1-r] სწორი წარმოთქმა ისე, რომ:

ა) არ წარმოთქვან რბილად თანხმოვნები ხმოვნის წინ;

ბ) მგლერი ბოლოთანხმოვნები არ წარმოთქვან ყრულად.

4. ნახევარხმოვნების [j], [w] სწორად წარმოთქმა.

5. რიტმულ ჯგუფებში liaison-ის და enchaînement-ის დაცვა.

### III. კითხვა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) წესის შესაბამისად ასოსა და ბგერის შეფარდება;

ბ) მართლწარმოთქმის წესებზე დაყრდნობით უცნობი სიტყვების წაკითხვა;

გ) სწორი გამოთქმით ხმამაღალი წაკითხვა იმ ტექსტებისა, რომლებსაც სწავლობენ.

### IV. მართლწერა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) ანბანის შესწავლილი ასოების დასახელება;

ბ) ასოების, ასოთშეხამებების და სიტყვების მართლწერა;

გ) ხელნაწერისა და ბეჭდური ტექსტის გადაწერა;

დ) სიტყვებისა და მოკლე წინადადებების კარნახით წერა.

კითხვისა და ზეპირმეტყველების ჩვენების განვითარების საინიშნუშო თემატიკა

1. სკოლა. სასწავლო ნივთები. საკლასო ოთახის აღწერა. სკოლის ეზოსა და სკოლის ბაღის აღწერა. ვაკეფილემი. შრომა. თამაშობანი.

2. ჩვენი სახლი. მისამართი. ჩვენი ბინა.

3. ჩემი ოჯახი. თხოობა თავის თავზე და ამხანაგებზე.

4. ჩემი დღე. ჩემი საყვარელი სათამაშოები. ჩემი საყვარელი თამაშობანი.

5. ჩემი ქალაქი, ჩემი სოფელი.

6. შინაური ცხოველები (მსხვილფეხა საქონელი).

7. კვირის დღეები და წლის დროები.



ქართული  
ენის ინსტიტუტი

### ლექსიკა

სიტყვათა მარაგი—350 სიტყვა და მყარი შესიტყვება. მათ შორის:

1. ზმნები არანაკლებ 50-სა (avoir, être, aller, appeler, apprendre, apporter, arriver, cacher, chanter, chercher, commencer, corriger, danser, deviner, donner, demander, dire, dîner, déjeuner, jouer, finir, habiter, écouter, écrire, entrer, faire, fermer, poser, jetter, lancer, lire, manger, mettre, montrer, ouvrir, prendre, passer [გადაცემა], trouver, parler, partir, répondre, répéter, revenir, réciter, sortir, voir).

ზმნების უღლების ათვისება ხდება პრაქტიკულად (უღლების ნიმუშის გარეშე).

Présent-ის მხოლობითი და მრავლობითი რიცხვის პირველი და მესამე პირი მტკიცებით ფორმაში, მხოლობითი და მრავლობითი რიცხვის მეორე პირი ძირითადად კითხვით ფორმაში.

ბ) Futur immédiat-ს გამოყენება ყველაზე უფრო ტიპიურ შემთხვევებში: je vais apporter (demander, dire, déjeuner).

2. 6 ნაცვალსახელოვანი ზმნა, რომელიც პრაქტიკულად უნდა იქნეს ათვისებული:

Je m'appelle—il s'appelle; je me lève—il se lève;

Je me lave—il se lave; Je m'habille—il s'habille;

Je me mets—il se met; assieds-toi! asseyez-vous; lève-toi!, levez-vous!

3. 50-მდე მყარი შესიტყვება (aller à pied, comment allez-vous?, comment vas-tu?; avoir faim; prendre le métro (le tram, le tralleybus, l'autobus, jouer à la balle, jouer du piano; faire de la gymnastique, faire du bruit, faire un cadeau, faire la chambre; se mettre à table, au lit; être malade (absent, de service, prêt); quelle heure est-il? il est... heures; quel jour est-ce aujourd'hui? aujourd'hui, c'est dimanche; quel âge as-tu? j'ai... ans; en hiver, en été, au printemps, en automne; il fait chaud, il fait froid, il fait beau; il pleut; bonjour, au revoir, bonne nuit; bon appétit, merci, pardon, s'il vous plaît, s'il te plaît).

4. 4 ზმნიზედა: vite, bien, mal, très.

5. 31-მდე თვლა.

6. 35-მდე დამხმარე სიტყვა:

je, tu, il, elle, nous, vous, ils, elles; mon, ma, mes, ton, ta, tes, son, sa, ses, ce, cet cette, ces;

განსაზღვრული არტიკლები: le, la, les, au, aux, du, des.

განუსაზღვრელი არტიკლები: un, une, des.

წინდებულები: à, de, avec, sans, sur, sous;

კავშირი et; კითხვითი სიტყვა qui.

დანარჩენი სიტყვები ძირითადად საგნის აღმნიშვნელი არსებითი სახელებია, რომლებიც შერჩეული იქნება თემატიკის მიხედვით.

### III კლასი

## პრაქტიკული ცოდნა-ჩვევები

### 1. ზეპირმეტყველება

II კლასში შეთვისებული მასალა განუწყვეტლივ აქტიურდება და შეძლებისდაგვარად რთულდება.

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) მასწავლებლის საუბრის, მოკლე მოთხრობებისა და მართივი განმარტებების გაგება;

ბ) მასწავლებლის მიერ დასმულ კითხვებზე დადებითი ან უარყოფითი პასუხის გაცემა (Prends tu ce livre? Oui, je le prends);

გ) კითხვითი სიტყვებისა და კონსტრუქციების გამოყენებით (qui, que, qu'est-ce que, pourquoi, qu'y a t'il, quel, quand, comment, où, d'où) მასწავლებლის მიერ დასმულ კითხვებზე პასუხის გაცემა;

დ) კითხვითი სიტყვებით და კითხვითი სიტყვების გარეშე კითხვების დასმა;

ე) თემატიკური სურათის აღწერა მისახვედრი კითხვების გარეშე;

ვ) პატარა ამბის (ცნობის) ზეპირი თხრობა მომზადების გარეშე და წინასწარი მომზადებით;

ზ) ლექსების, ნასწავლი ტექსტის დასწავლილი ნაწყვეტებისა და დიალოგების ზეპირად თქმა;

თ) არტიკულაციის ჩვენების დაცვა ზეპირმეტყველებაში.

### II. გამოთქმა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

1. ნახევარხმოვნების [w] და [y] გამოთქმა.

2. წინადადების რითმულ ჯგუფებად დაყოფა enchainement-ისა და სავალდებულო liaison-ის დაცვით.

3. თხრობით და კითხვით წინადადებებში სწორი ინტონაციის დაცვა.

4. რიცხვითი სახელების დამოუკიდებლად და არსებით სახელთან ერთად წარმოთქმა 10 მდე.

### III. კითხვა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) ასოს და ბგერის. ასოთშეხამებისა და ბგერის შეფარდება ნორმების თანახმად;

ბ) ასოს წაკითხვის განსხვავება სიტყვაში მისი პოზიციის შესაბამისად.

გ) შესწავლილი ტექსტის ხმამალალი კითხვა გამოთქმით;

დ) განვილილ მასალაზე აგებული ტექსტის ულექსიკონოდ თარგმნა და სწორი გამოთქმითა და ინტონაციით ხმამალალი კითხვა.

### IV. მართლწერა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) წინადადების კარნახით წერა;

ბ) წერილობით კითხვების დასმა და მათზე პასუხის გაცემა (კითხვები სურათებისა და თემების მიხედვით).

#### კითხვისა და ზეპირმეტყველების ჩვენების განვითარების თემატიკა

1. სკოლა. (თემის განვითარება: სკოლაში მოსვლა. საკლასო ოთახის დალაგება. მორიგეობა საკლასო ოთახში. უცხო ენის გაკვეთილზე. სკოლიდან წასვლა. გაკვეთილების შემდეგ).

2. სახლი (თემის განვითარება: ოთახის აღწერა. დღის რეჟიმი. კვება).

3. ქუჩის, საკუთარი სახლის, გზის (სახლიდან სკოლამდე) აღწერა.

4. ბუნება. წლის ოთხი დროის აღწერა. ამინდი. თვეების სახელწოდებანი, თარიღი, ღირსშესანიშნავი თარიღები: 1 მაისი, 8 მარტი.

5. შინაური ცხოველები. ცხოველები ზოოპარკში.

6. ფიზკულტურა და სპორტი. საზამთრო სპორტის სახეები.

7. აღამიანი. გარეგნობის აღწერა (სხეულის ნაწილები).



სიტყვათა მარაგი—700\* სიტყვა და სიტყვათშენაერთი. მთ/

არქივული  
განმარტება

რიცხვში შედის:  
1. 35-მდე ზნა (aider, cesser, boire, choisir, raconter, continuer, devoir, pouvoir, savoir, étudier, frapper, indiquer, passer (გასვლა, გატარება) tomber, monter, descendre, comprendre, terminer, crier, prier, regarder, attendre, acheter, expliquer, inviter, marcher, travailler, patiner, préparer, rester, rire, sauter, traverser).

ზნების უღლების ათვისება ხდება პრაქტიკულად Présent-ში, Futur Simple-სა და Passé Composé-ში.

2. 5 ნაცვალსახელოვანი ზნა, რომელიც პრაქტიკულად უნდა იქნას ათვისებული: je m'amuse—il s'amuse; je me promène—il se promène; je m'arrête—il s'arrête; je me repose—il se repose.

3. 25-მდე თვისებითი ზედსართავი სახელი (blanc, blanche, noir, vert, verte, rouge, brune, bleu, jaune, grand, grande, petit, petite, bon, bonne, mauvais, mauvaise, intéressant, russe, français, française, beau, belle).

4. 50-მდე თვლა.

5. ment-ზე დაბოლოებული 5-მდე ზნისზედა (lentement, attentivement, bravement).

6. 50-მდე სიტყვათშენაერთი: prendre le train (le bateau, l'avion) faire un voyage, avoir mal à, avoir peur de, avoir raison, en auto, en avion, par train, monter l'escalier, descendre l'escalier, être content, être en retard, faire du ski, jouer au football, au volley-ball, il faut, il neige, jour de fête, dans la journée, palais des pionniers, avec plaisir, prendre place, ramasser les cahiers, la Grande Révolution d'Octobre, dans la rue, quel temps fait-il? à haute voix, à droite, à gauche, tout droit, en français, en russe.

7. 40-მდე დამხმარე სიტყვა: me, te, le, la, lui, nous, vous, les, leur; notre, votre, leur, leurs;

ნაწილობრივი არტიკლები: du, de la; წინდებულები: pour, avant, après, devant, derrière; კავშირი mais; კითხვითი სიტყვები და კონსტრუქციები: que, qu'est-ce que, quand, où, d'où, pourquoi, comment.

\* აქ და შემდგომი კლასების სიტყვათა მარაგში შედის ადრე შესწავლილი სიტყვების მარაგიც.

## პრაქტიკული ცოდნა-ჩვევები

### 1. ზეპირმეტყველება

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) გაგება მასწავლებლის საუბრისა, რომელიც ებება საკლასო ვითარებას და შესწავლილ თემატიკას;

ბ) მასწავლებლის მარტივი განმარტების გაგება უცხოურ ენაზე ლექსიკურ და გრამატიკულ მასალაზე მუშაობის დროს;

გ) გაგება მასწავლებლის მიერ მოყოლილი ახალი თემატიკის შემცველი მოთხრობისა, ან მის მიერ წაკითხული ტექსტისა მათში შემავალი ახალი სიტყვებისა და გრამატიკული ფორმების წინასწარი განმარტების შემდეგ;

დ) გრამფირფიტაზე ჩანაწერის გაგება შესწავლილი თემატიკის ფარგლებში;

ე) წაკითხული ან მოსმენილი მოთხრობის შინაარსის ზეპირად გადმოცემა მასწავლებლის მიერ საკვანძო კითხვების დასმის საფუძველზე;

ვ) შესწავლილი თემების, ტექსტებისა და სურათების მიხედვით დასმულ კითხვებზე პასუხის სწრაფად გაცემა;

ზ) აღწერა ახალი სურათებისა, რომელთა შინაარსი უახლოვდება დამუშავებულ ტექსტების თემატიკას;

თ) კლასში მასწავლებლის დახმარებით ახალი დიალოგის შედგენა და მისი ინსცენირება;

ი) დამოუკიდებლად გადმოცემა რაიმე ამბავისა იმ თემებზე, რომლებიც უახლოვდება დამუშავებულ თემატიკას;

კ) ლექსების, შესწავლილი ტექსტებიდან ნაწყვეტებისა და დამუშავებულ თემატიკაზე აგებული დიალოგების ზეპირად წაკითხვა;

ლ) შესწავლილ თემებზე, ტექსტებზე და სურათებზე კითხვების დასმა.

### II. კითხვა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) ყველა ასოს და ესოთშეხამების შეფარდება ბგერებთან.

ბ) სიტყვების: le taxi, l'autobus, le trolleybus, le tram, aofit, le football, le vooley-ball, le basket, le temps სწორად წაკითხვა:

ეროვნული  
ბიბლიოთეკა

გ) იცოდნენ—tion სუფიქსის კითხვის წესი;

დ) ნაცნობ გრამატიკულ და ლექსიკურ მასალაზე აგებული და კონტექსტის საფუძველზე ადვილად გასაგები უცნობი სიტყვების მცირე რაოდენობის (4%) შემცველი ტექსტის წაკითხვა და გაგება ლექსიკონის გარეშე.

## წ ე რ ა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) შესწავლილ ლექსიკურ და გრამატიკულ მასალაზე აგებული მცირე ტექსტის კარნახით წერა;

ბ) ორთოგრაფიის შეთვისებული წესების საფუძველზე უცნობი სიტყვების წერა;

გ) წერილობით კითხვების დასმა და მათზე პასუხის გაცემა, კლასში წაკითხული ან მოსმენილი ტექსტის მიხედვით;

დ) შესწავლილი თემის მოკლე შინაარსის დაწერა;

ე) მოთხრობის დაწერა სურათის მიხედვით, წინასწარი მოზადების შემდეგ.

## კითხვისა და ზეპირმეტყველების ჩვენების განვითარების თემატიკა

1. სკოლა. (თემის განვითარება: პიონერული ცხოვრება. გაკვეთილების მომზადება. არითმეტიკის გაკვეთილზე. შრომის გაკვეთილზე. სეზონური მუშაობა სასკოლო ნაკვეთზე. დილა სკოლაში).

2. სახლი. ოთახის დალაგება. კვება. ტანსაცმელი. საყიდლები.

3. ქალაქი და სოფელი. ქალაქისა და სოფლის აღწერა. კინო-სურათზე დასწრება. ზოობარკში წასვლა.

4. ძირითადი გეოგრაფიული მონაცემები საბჭოთა კავშირისა და საფრანგეთის შესახებ.

5. ფიზკულტურა და სპორტი. სპორტის საზაფხულო სახეები. პიონერული ბანაკი.

6. საზოგადოებრივი ცხოვრება. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის დღესასწაული—7 ნოემბერი. ცალკეული ეპიზოდები ჩვენი ქვეყნის ისტორიიდან. ეპიზოდები დიდი ადამიანების ცხოვრებიდან.





ეროვნული  
გენერალიზაცია

სიტყვათა მარაგი 1100 სიტყვა და მყარი შესიტყვება, შორის:

1. არა უმცირეს 20 ზმნისა: accepter, accompagner, baig-  
ner, bouger, occuper, séparer, posséder, tourner, ajouter, border,  
casser, causer, changer, connaître, construire, traduire, courir,  
crier, penser, écrire, entendre, écouter, tenter, coûter.

2. 5-მდე ზმნა ნაცვალსახელოვან ფორმაში: je me trouve  
—il se trouve; je m'adresse—il s'adresse; je m'approche—il  
s'approche; je me baigne—il se baigne.

3. დაახლოებით 20 თვისებითი ზედსართავი სახელი (longue,  
court, courte, anglais, anglaise, sérieux, sérieuse, vaste, joli, som-  
bre, claire, soviétique, gai, triste, tranquille, jeune, meilleur,  
pire, moindre).

4. თვლა 100-მდე.

5. დაახლოებით 5 ზმნიზედა (bas, haut, beaucoup, bientôt,  
tout de suite).

6. დაახლოებით 50 მყარი შესიტყვება: faire marcher la ra-  
dio, donner la lumière, faire ses adieux, se tirer d'affaire, en  
plein air, aller bien, aller mal, ça va, aller chercher, en angla-  
is, l'année passée, prendre l'ascenseur, avoir du succès, avoir  
lieu, de petite taille, de haute taille, au bord de la mer, arriver  
au but, marquer un but, un camp de pionniers, donner un coup  
de brosse, avoir du chagrin, chemin de fer, chez moi, projeter  
un film, faire de la copie, combien ça coûte, faire de la natati-  
on, faire du canotage, faire de la bicyclette, jouer au tennis,  
jouer au tennis de table, jouer du violon.

7. 15-მდე დამზმარე სიტყვა (ნაცვალსახელი და ნაცვალსახე-  
ლოური ზედსართავები), en, y, chaque, quelque, plusieurs, tous,  
toutes;

შედარებითი ნაწილაკები: plus... que, moins... que, aussi...  
que; კავშირი parce que.

დანარჩენი სიტყვები ძირითადად საგნობრივი ან აბსტრაქ-  
ტული მნიშვნელობის სახელებია. რომელთა შერჩევაც თემატიკით  
განისაზღვრება.

### გრამატიკა

1. I ჯგუფის ზმნების უღლება Présent, Futur Simple-სა და  
Passé composé-ში (avoir და être-ით).

2. II და III ჯგუფის ნასწავლი ზნების უღლების პარადიგმა  
მები Présent, Futur simple-სა და Passé composé-ში.

3. წინადადების მტკიცებითი, უარყოფითი და  
ფორმები.



### ფონეტიკა

მოსწავლეებმა უნდა იცოდნენ:

- ა) გარდამავალი [ა]-ს გამოთქმა და გამოტოვება;
- ბ) ძირითადი შემთხვევები ხმოვნის ისტორიული სიგრძისა;
- გ) გამოთქმის განსაკუთრებული შემთხვევები: ai [e]—j'ai, je vais, gai, je sais; Futur simple-ის დაბოლოებანი; au[ɔ]—automne, mauvais.

დ) რიცხვითი სახელების იზოლირებულად და გაბმულ მეტყველებაში წარმოთქმა 50-მდე.

### V კლასი

## პრაქტიკული ცოდნა-ჩვევები

### 1. ზეპირმეტყველება

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) ენობრივ მასალაზე მუშაობისას მასწავლებლის ყველა განმარტების გაგება უცხო ენაზე;

ბ) გაგება მასწავლებლის თბრობის ან მის მიერ ხმამაღლა წაკითხული უცნობი ტექსტისა, რომელიც შეიცავს მცირე რაოდენობით ახალ სიტყვებს, რომელთა მნიშვნელობის გაგება შეიძლება კონტექსტის ან სიტყვათწარმოების შესწავლილი წესების საფუძველზე;

გ) გაგება ფირფიტებზე ჩაწერილი საუბრისა, რომელიც შესწავლილ თემატიკას უახლოვდება;

დ) ერთხელ წაკითხული ან მოსმენილი ტექსტის ირგვლივ დასმულ კითხვებზე პასუხის სწრაფად გაცემა;

ე) მოსმენილი ან წაკითხული უცნობი ტექსტის ირგვლივ კითხვების დასმა;

ვ) შესწავლილი თემების მსგავს თემაზე აგებული, კლასში მოსმენილი ან სახლში წაკითხული მოთბრობის შინაარსის გადმოცემა ზეპირად;

ზ) მშობლიურ ენაზე ცნობილი ზღაპრის ან მოთბრობის შინაარსის ზეპირად გადმოცემა;

თ) მასწავლებლის დახმარებით დამუშავებულ მასალაზე დიალოგის შედგენა კლასში და მისი ინსცენირება;

ი) დამუშავებულ თემატიკასთან დაკავშირებული რიგი ლექსებისა და დიალოგების ზეპირად წაკითხვა;

კ) შეტყვევების დროს სწორი წარმოთქმითი ჩვევების შენარჩუნება.



## II: კითხვა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) ლექსიკონის გარეშე წაკითხვა და გაცემა ახალი ტექსტისა, რომელიც შეიცავს კონტექსტის საფუძველზე მოსწავლეთათვის ადვილად გასაგებ სიტყვებს და გამოთქმებს (5%-ს);

ბ) სახლში დამოუკიდებლად მომზადებული ტექსტის სწორად კითხვა;

გ) წაკითხული ტექსტის დამთავრებულ აზრობრივ ნაწილებად დაყოფა და წათი დასათაურება.

## III. წერა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) შესწავლილ ლექსიკურ და გრამატიკულ მასალაზე დაყრდნობით, კარნახისა და თვითკარნახის დაწერა;

ბ) დამუშავებული ტექსტის ირგვლივ კითხვების დასმა გეგმის მსგავსად;

გ) ნაცნობი ტექსტების მოკლე შინაარსის გადმოცემა გეგმის ან კითხვების საფუძველზე;

დ) აღწერა ახალ სურათისა, რომელიც შინაარსობლივად უახლოვდებოდა განვლილ ტექსტებს;

ე) მასწავლებლის დახმარებით მოკლე წერილის დაწერა.

კითხვისა და ზეპირმეტყველების ჩვევების განვითარების თემატიკა

1. სკოლა. პიონერული შეკრება. სასკოლო ნაკვეთზე მუშაობა. ისტორიისა და გეოგრაფიის გაკვეთილებზე.

2. სახლში. სახლში მუშაობა. ავადმყოფი ამხანაგის ნახვა. დასვენების დღე. არდადეგები.

3. ქალაქი და სოფელი. ჩვენი ქვეყნის დედაქალაქი—თბილისი. საფრანგეთის დედაქალაქი—პარიზი. ქალაქგარეთ გასეირნება.

4. გეოგრაფიული ცნობები საბჭოთა კავშირისა და საფრანგეთის შესახებ.

5. ფიზკულტურა და სპორტი. სპორტული თამაშობანა

6. აღამიანი. მისი გარეგნობის აღწერა.

7. მოგზაურობა. მოგზაურობა არდადეგების დროს

სიები.

8. საზოგადოებრივი ცხოვრება. საფრანგეთის ნაციონალური დღესასწაული—14 ივლისი.

ცალკეული ეპიზოდები საფრანგეთის ისტორიიდან.

## ლ ე ქ ს ი კ ა

სიტყვათა მარაგი—1500 სიტყვა და შესიტყვება. პათ შორის:

1. არა ნაკლებ 30 ზმნისა—devenir, dessiner, défendre, entrer, envoyer, dormir, remarquer, employer, emporter, fêter, terminer, gagner, jeter, laisser, nager, permettre, perdre, porter, prier.

2. დაახლოებით 5 ნაცვალსახელოვანი ზმნა

je me dirige—il se dirige—ils se dirigent;

je m'excuse—il s'excuse—ils s'excusent;

je m'intéresse—il s'intéresse—ils s'intéressent;

je me prépare—il se prépare—ils se préparent;

je m'en va—il s'en va—ils s'en vont;

3. უბირო ზმნები გამოთქმებში: il faut, il y a, il neige, il pleut, il fait beau, il fait mauvais temps, il fait chaud, is fait froid, il est ...heures.

4. დაახლოებით 25 ზედსართავი სახელი (heureux, heureuse, malheureux, malheureuse, actif, active, aisé, amusant, amical, facile, difficile, brave, calme, charmant, célèbre, cher, connu, courageux, fatigué, libre).

5. ment-ზე დაბოლოებული, დაახლოებით 10 ზმნიზედა; ზმნი-ზედები: toujours, mieux, pis, moins.

6. 50-მდე მყარი შესიტყვება; être en danger, avoir raison, avoir tort, donner un coup de téléphone, faire de la gymnastique, faire la chambre, faire la cuisine, prendre une décision, descendre l'escalier, monter l'escalier, antrée libre, à l'étranger, gagner le match, prendre l'habitude, laisser passer, faire entrer, se mettre en route, prendre une photo, prendre la parole, prendre froid, la ville natale, faire une visite, par téléphone, rendre un service.

დანარჩენი სიტყვები ძირითადად კონკრეტული და აბსტრაქ-

ტული მნიშვნელობის სიტყვებია, რომელთა შერჩევა დასამუშავებელი თემატიკით განისაზღვრება.



## გ რ ა მ ა ტ ი კ ა

1. III ჯგუფის ყველა შესწავლილი ზმნის უღლება Présent, Futur simple-სა და Passé composé-ში.

2. Futur immédiat-ს და Passé immédiat-ს წარმოება და გამოყენება.

3. შესწავლილი ზმნების უღლება Présent, Futur simple, Passé composé-სა და Futur et Passé immédiats-ში ნაცვალსახელდამატებათა (me, te, le, la, lui, nous, vous, les, leur) გამოყენებით (გამოიყენება მხოლოდ ერთი ნაცვალსახელი-დამატება).

4. Imparfait-ს წარმოება: Imparfait-ს და Passé Composé-ს გამოყენების განსხვავება.

5. განუსაზღვრელი ნაცვალსახელის „on“ ქვემდებარედ გამოყენება:

6. რთულ წინადადებების შედგენა განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადებით, რომელიც მთავარ წინადადებას უკავშირდება მიმართებითი ნაცვალსახელებით qui და que.

7. ყველა სახეს კითხვითი წინადადების შედგენა (ინვერსიით, გამოვრებით, კითხვითი სიტყვით, კითხვითი ქცევით est-ce que, ხმის აწევით).

8. ტექსტში Passé simple-ის ფორმების მოძებნა და მათ საფუძველზე მოცემული ზმნის ინფინიტის დადგენა.

## ფ ა ნ ე ტ ი კ ა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) [z] და [a]-ს სწორად წარმოთქმა;

ბ) კითხვა იმ სიტყვებისა, რომლებშიც შედის ასოთშეერთებები ay, oïl, oïn, oy.

## VI კლასი

### პრაქტიკული ცოდნა-ჩვევები

#### 1. შეპირმეტყველება

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) გაგება მასწავლებლის საუბრისა, რომელიც შეიცავს ახალ გეოგრაფიულ ცნობებს;

ბ) გაგება გრამჩანაწერებისა, რომლებიც შესწავლილი ტექტიკის მსგავს მასალაზე აგებული;

გ) ლოგიკური თანმიმდევრობით კითხვების დასმა ან მოსმენილი უცნობი ტექსტის ირგვლივ;

დ) სკოლაში მოსმენილი ან სახლში წაკითხული ისეთი მოთხრობის შინაარსის ზეპირად გადმოცემა, რომელიც შეიცავს 4-5% ახალ სიტყვებს, რომელთა მნიშვნელობის გაგება შეიძლება კონტექსტისა ან სიტყვათწარმოების ნაცნობი წესების საფუძველზე;

ე) საუბარი ყველა გავლილი თემის ირგვლივ;

ვ) დამუშავებული ტექსტის მიხედვით დიალოგებისა და მოკლე ინსცენირების შედგენა დამოუკიდებლად;

ზ) ლექსების, დიალოგებისა და პიესებიდან ნაწყვეტების ზეპირად წაკითხვა.

## II. კითხვა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) გაკვეთილზე თავისთვის და ხმამაღლა წაკითხვა და გაგება ახალი ტექსტისა, რომელიც შეიცავს 5-6% ახალ სიტყვებსა და ქცევებს, რომელთა გაგება შეიძლება კონტექსტის, სიტყვათწარმოების წესების ცოდნისა და ქართულ და ფრანგულ ენებში ფუძის ერთიანობის საფუძველზე.

ბ) ახალი ტექსტიდან ისეთი წინადადებების ამორჩევა, რომლებიც მნიშვნელოვანია ტექსტის შინაარსის გაგებისათვის;

გ) ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით დამოუკიდებლად მომზადებული ტექსტის ხმამაღლა, შესაფერისი ინტონაციით წაკითხვა.

## III. წერა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) შესწავლილ ენობრივ მასალაზე აგებული ახალი ტექსტის კარნახით დაწერა;

ბ) ტექსტის გეგმის შედგენა;

გ) კლასში ორჯერ წაკითხული ან მოსმენილი ტექსტის მოკლე შინაარსის დაწერა;

დ) მოკლე წერილის დამოუკიდებლად დაწერა.

## IV. თარგმნა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) ლექსიკონის დახმარების გარეშე უცხო ენიდან დედაენა-

ზე ზეპირად და წერილობით თარგმნა ისეთი ტექსტისა, რომელიც აგებულია შესწავლილ ლექსიკურ და გრამატიკულ მასალაზე და შეიცავს 4—5 ახალ სიტყვას (100 სიტყვაზე), რომელთა გვერდით იძლება კონტექსტის და სიტყვათწარმოების წესების ცოდნით ფუძველზე.

ბ) ნაცნობ ლექსიკურ მასალაზე აგებული პატარა ტექსტების წერილობით თარგმნა დედაენიდან უცხო ენაზე.

### კითხვისა და ზეპირმეტყველების ჩვენების განვითარების თემატიკა

1. სკოლა. თვითშემოქმედება. მოსწავლეთა საზოგადოებრივ სასარგებლო შრომის სხვადასხვა სახე. მოსწავლეთა მიწერ-მოწერა საზღვარგარეთელ მოსწავლეებთან.

2. ქალაქი და სოფელი. ფოსტაში.

3. საფრანგეთის ბუნება, მოსახლეობა და მისი ყოფა-ცხოვრების ზოგიერთი თავისებურება.

4. ფიზკულტურა და სპორტი. სპორტული თამაშობანი და შეჯიბრებანი.

5. მოგზაურობა. წარმოდგენით მოგზაურობა საფრანგეთში.

6. საბჭოთა კავშირის და საფრანგეთის ისტორიის ცალკეული ეპიზოდები.

### ლ ე ქ ს ი კ ა

სიტყვათა მარაგი—2000 სიტყვა და მყარი შესიტყვება მათ შორის:

1. დაახლოებით 20 ზმნა: envoyer, recevoir, croire, décider, prêter, tandre, étudier, garder, manquer, marcher, mener, mourir, je suis né, il (elle) est né(e), tomber, plaire, proposer, présenter, refuser, remplacer.

2. 5 ნაცვალსახელოვანი ზმნა: se fâcher, se décider, se présenter, s'apercevoir, s'en aller.

3. დაახლოებით 25 ზედსართავი სახელი: maigre, gros, magnifique, meilleur, moderne, astuel, actif, active, modeste, inattentif, inattentive, exact, exacte, mouillé, musical, politique, naturel, nombreux, nombreuse, ordinaire, ouvert, ouverte, fermé, patriotique, physique, chimique, principal.

4. დაახლოებით 50 მყარი შესიტყვება: aller au bureau de poste, tourner le coin, envoyer un télégramme, s'adresser au guichet 3, déposer une lettre par avion, composer le numéro.

appeler le numéro, donner de ses nouvelles, les projets d'avenir, serrer amicalement la main, attendre de tes (de ses) nouvelles, bien des choses à tous les camarades, adresser ailleurs vœux à l'occasion de la Nouvelle Année, jouer key, prendre part à une compétition sportive, être classé le premier (la première) faire du patinage artistique, être amateur de ce genre de sport.

დანარჩენი სიტყვები კონკრეტული და აბსტრაქტული მნიშვნელობის არსებითი სახელებია, რომელთა შერჩევა განისაზღვრება დასამუშავებელი თემატიკით.

გ რ ა მ ა ტ ი კ ა

1. III ჯგუფის ყველა შესწავლილი ზმნის უღლება Présent, Futur simple, imparfait-სა და Passé Composé-ში.

2. შესწავლილი ზმნების უღლება en და y ნაცვალსახელებთან ერთად.

3. შესწავლილი ნაცვალსახელოვანი ზმნების უღლების ბარადიგმები.

4. Plus-que parfait ს წარმოება და გამოყენება.

5. არსებით სახელთან არტიკლების გამოყენება.

6. არტიკლის გამოტოვების ძირითადი შემთხვევები:

ა) მეორე არსებითი სახელის განმსაზღვრელი არსებითი სახელის წინ (une journée d'hiver);

ბ) რაოდენობის აღმნიშვნელი სიტყვის შემდეგ, არსებით სახელ-დამატებასთან (un verre d'eau, beaucoup d'enfants);

გ) არსებით სახელთან, რომელიც უარყოფით ფორმაში მოცემული გარდამავალი ზმნის დამატებაა (je ne vois pas de trace);

დ) არსებითი სახელის წინ, რომელიც შემასმენელის სახელადი ნაწილია (il est officier).

7. რთული წინადადების შედგენა დამატებითი დამოკიდებული წინადადებებით, მასში Présent, Passé და Futur dans le Passé-ს გამოყენება:

Il dit qu'il ne sait rien. Il a dit qu'il ne savait rien.

Il dit qu'il l'a fait. Il dit qu'il l'avait fait.

Il dit qu'il trouvera son ami. Il a dit qu'il trouverait son ami.

8. რთული წინადადების შედგენა პირობითი დამოკიდებული წინადადებით, რომელიც იწყება კავშირით si. ამ წინადადებაში



Présent, Futur, Conditionnel Présent-ისა და Imparfait-ს გამოცენება.

9. ტექსტში Conditionnel passé-ს გამოცნობა და მასზე დაყრდნობით მოცემული ზმნის ინფინიტივის მონახვა.



## VII კლასი

### პრაქტიკული ცოდნა-ჩვევები

#### 1. ზეპირმეტყველება

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) გაგება მასწავლებლის თხრობისა, რომელიც შეიცავს ახალ გეოგრაფიულ და ისტორიულ ცნებებს;

ბ) გაგება ისეთი გრამატიკისა, რომელიც მცირე რაოდენობით შეიცავს ახალ სიტყვებს, რომელთა გაგება შეიძლება კონტექსტის ან სიტყვათწარმოების წესების ცოდნის საფუძველზე;

გ) მოსმენილი ან წაკითხული ახალი ტექსტის შინაარსის მოკლედ და ლოლიკურად გადმოცემა;

დ) მასწავლებლის მიერ მოცემულ თემაზე ხანმოკლე მოფიქრების შემდეგ ინფორმაციის გაკეთება კლასში;

ე) დამუშავებული თემების საფუძველზე დიალოგებისა და ნაწყვეტების ზეპირად წაკითხვა.

#### II. კითხვა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) ნაცნობ თემატიკაზე აგებული, ახალი გეოგრაფიული და ისტორიული ცნებების შემცველი ორიგინალური ტექსტის სწორად წაკითხვა და ლექსიკონის დახმარებით გაგება;

ბ) მოქმედი პირებისა და მოქმედებათა სიტუაციების დასახასიათებლად ტექსტიდან მასალის ამოკრება;

გ) ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით დამოუკიდებლად მომზადებული ტექსტის ხმამაღლა, მხატვრულად წაკითხვა.

#### III. წერა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) კლასში წაკითხული ან მოსმენილი ახალი ტექსტის ირგვლივ კითხვების დასმა წერალობით;

ბ) ერთხელ მოსმენილი მოთხრობის შინაარსის დაწერა;

გ) წაკითხული ტექსტების მიხედვით დიალოგების წერილობით შედგენა;

დ) დამუშავებული მასალის ანალოგიურ თემაზე პატარა თხზუ-  
ლების დაწერა;

ე) წერილის დაწერა.



#### IV. თარგმნა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოს:

ა) ლექსიკონის დახმარების გარეშე უცხო ენიდან დედაენაზე ზეპირად და წერილობით თარგმნა ისეთი ტექსტისა, რომელიც აგებულია შესწავლილ ლექსიკურ და გრამატიკულ მასალაზე და შეიცავს 5—6 ახალ სიტყვას (100 სიტყვაზე), რომელთა გაგება შეიძლება სიტყვათა საერთო ფუნქციის მიხედვით;

ბ) უცნობი ლექსიკური მასალის შემცველი ტექსტის თარგმნა ლექსიკონის დახმარებით;

გ) შესწავლილი მასალის ანალოგიურ თემებზე აგებული პატარა მოთხრობების დედაენიდან უცხო ენაზე თარგმნა წერილობით.

#### კითხვისა და ზეპირმეტყველების ჩვენების განვითარების თემატიკა

1. სკოლა. საზოგადოებრივ სასარგებლო შრომის სხვადასხვა სახე. კლასის კრება. მსჯელობა წაკითხული წიგნების გარშემო. ტექნიკური წრეების მეცადინეობა.
2. ავადმყოფობა, ექიმთან მისვლა;
3. ქალაქი და სოფელი. ქალაქის ან მშობლიური მხარის ღირსშესანიშნაობანი. პარიზის ღირსშესანიშნაობანი.
4. ახალგაზრდობის საერთაშორისო ფესტივალები.
5. მოგზაურობა. მოგზაურობა საფრანგეთში (გაგრძელება).
6. კულტურული გართობა. თეატრში წასვლა. სატელევიზიო გადაცემები.
7. გეოგრაფია. მოკლე ცნობები საბჭოთა კავშირის და საფრანგეთის ეკონომიკის შესახებ.
8. ისტორია. ცალკეული ეპიზოდები საფრანგეთის შუა საუკუნეების ისტორიიდან.
9. ლიტერატურა და მეცნიერება. ჟიულ-ვერნის და ფრედერიკ ჟოლიო-კიურის ბიოგრაფიები.

#### ლ ე ქ ს ი კ ა

სიტყვათა მარაგი—2450 სიტყვა და მყარი შესიტყვება.  
სიტყვათწარმოება.

1. ზმნების წარმოება პრეფიქსების საშუალებით:  
 prendre—apprendre, comprendre, reprendre, surprendre;  
 reprendre;
- mettre—permettre, promettre, remettre;
- porter—apporter, emporter;
- faire—refaire;
- voir—revoir;
- copier—recopier;
- connaître—reconnaître;
- plaire—displaire.



### გ რ ა მ ა ტ ი კ ა

1. III ჯგუფის ყველა შესწავლილი ზმნის უღლების პარადიგმები Présent, Futur simple, Passé composé, Imparfait, Plus-que-Parfait-სა და Conditionnel présent-ში.

2. შესწავლილი ნაცვალსახელოვანი ზმნების უღლების პარადიგმები.

3. ნაცვალსახელოვანი ფორმის ზმნების მტკიცებითი და უარყოფითი ფორმა Impératif-ში.

4. არტიკლის გამოტოვების ძირითადი შემთხვევები:

ა) არსებითი სახელის წინ, რომელსაც მიზეზის გარემოების ფუნქცია აქვს (Elle criait de peur);

ბ) არსებითი სახელის წინ, რომელსაც საქურჯლის გარემოების ფუნქცია აქვს (Il était chargé de commissions).

5. ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნება პირობითი დამოკიდებული წინადადება, კავშირით si. ამ რთულ წინადადებაში Plus-que-parfait-სა და conditionnel passé-ს გამოყენება.

6. ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნება დამატებითი დამოკიდებული წინადადება, მასში I ჯგუფის ზმნების Subjonctif présent-ის გამოყენება.

7. გერუნდიული გამოთქმების გამოყენება (en passant, tout en lisant).

8. ისეთი რთული წინადადების გაგება, რომელშიც იქნება დამატებითი დამოკიდებული წინადადება, მიმართებითი ნაცვალსახელით dont.

9. ტექსტში Imparfait et Plus-que-Parfait du Subjonctif-ის გამოცნობა და მათ საფუძველზე მოცემული ზმნის ინფინიტივის დადგენა.

## პრაქტიკული ცოდნა-ჩვევები



## 1. ზეპირმეტყველება

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- 1) გაგება მასწავლებლის თბრობისა, რომელიც შეიცავს ახალ ცნებებს;
- 2) გაიგონ გამოსვლები უცხო ენაზე;
- 3) სახლში ორ-სამ ტექსტზე დამოუკიდებელი მუშაობის შემდეგ, ახალ თემაზე ზეპირი მიმოხილვის გაკეთება;
- 4) მოცემულ თემაზე კითხვების სერიის შედგენა;
- 5) ზეპირი გამოსვლა მასწავლებლის მიერ მოცემულ თემაზე (კლასში ხანმოკლე დამოუკიდებელი მუშაობის შემდეგ);
- 6) ლექსების, დიალოგების, ბალადების და პიესებიდან ნაწყვეტების ზეპირად წაკითხვა.

## II. კითხვა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- 1) ახალი ცნობების შემცველი ლიტერატურული და მეცნიერულ-პოპულარული არაართული ტექსტების წაკითხვა და გაგება ლექსიკონის გამოუყენებლად;
- 2) ლიტერატურული, მეცნიერულ-პოპულარული და პოლიტიკური ტექსტების ორიგინალში წაკითხვა და გაგება ლექსიკონის დახმარებით;
- 3) პიესებიდან ნაწყვეტების მხატვრულად წაკითხვა.

## III. წერა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- 1) შესწავლილი მასალის ანალოგიურ თემებზე თხზულების დაწერა;
- 2) მოცემულ თემებზე ვრცელი აღწერების შედგენა;
- 3) საქმიანი წერილის (მოსაწვევი ბარათის) დაწერა.

## IV. თარგმნა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- 1) ლექსიკონის გარეშე, უცხო ენიდან დედაენაზე ზეპირად და წერილობით თარგმნა ისეთი ტექსტისა, რომელიც აგებულია შესწავლილ ლექსიკურ და გრამატიკულ მასალაზე და შეიცავს 6—

7 ახალ სიტყვას (100 სიტყვაზე), რომელთა გაგება შეიძლება კონტექსტის სიტყვათწარმოების კოდნისა და სიტყვათა საერთო ფუნქციის მიხედვით;

2) საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ტექსტების თარგმნა უცხო ენიდან დედაენაზე.

### ზეპირმეტყველების და კითხვის ჩვევების განვითარების თემატიკა

1. სკოლა. საფრანგეთის საშუალო სკოლები. მეცადინეობა ტექნიკურ წიგნებში (გაგრძელება).

2. ფიზკულტურა და სპორტი. ოლიმპიური თამაშები.

3. კულტურული გართობა. კონკერტებზე დასწრება, მუზეუმების დათვალიერება.

4. გეოგრაფია. მოკლე ცნობები საზღვარგარეთის ქვეყნების ეკონომიკის შესახებ.

5. ლიტერატურა და ხელოვნება. საფრანგეთის ზოგიერთი მწერლის, მხატვრის და კომპოზიტორის ბიოგრაფია.

### ლ ე ქ ს ი კ ა

ლექსიკური მარაგი—3000 სიტყვა და მყარი შესიტყვება.

სიტყვათწარმოება:

1) არსებით სახელთა წარმოება სუფიქსით—isme: communisme, socialisme, capitalisme;

2) ზედსართავ სახელთა წარმოება სუფიქსით—ique: historique, géographique, physique, chimique, poétique, soviétique.

### გ რ ა მ ა ტ ი კ ა

1) II და III ჯგუფის ზმნების უღლების პარადიგმები Passé simple-ში. ფუნქციურ-სტილისტური განსხვავების დადგენა Passé composé-სა და Passé simple-ს შორის.

2) II და III ჯგუფის ყველა შესწავლილი ზმნის უღლების პარადიგმები Subjonctif présent-ში.

3) Subjonctif passé-ს წარმოება.

4) ვნებითი გვარის წარმოება.

5) ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნება დამატებითი დამოკიდებული წინადადება: მასში Indicatif-ის რელატიური დროების, აგრეთვე Subjonctif Présent-ისა და Subjonctif Passé-ს გამოყენება.

6) ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნე-

ბა დროის დამოკიდებული წინადადება კავშირებით quand, lors-que, pendant que, après que და მასში Indicatif-ის ყველა შესაძლებელი დროის გამოყენება.

7. ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნება მიზეზის დამოკიდებული წინადადება.

8. ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნება ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადება, მასში Subjonctif présent-ისა და subjonctif passé-ს გამოყენება.

9) ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნება მიზნის დამოკიდებული წინადადება მასში Subjonctif présent-ის გამოყენება.

10. ტექსტში Futur და Passé antérieurs-ის გაცნობა და მათ საფუძველზე მოცემული ზმნის ინფინიტივის დადგენა.

## IX კლასი

### პრაქტიკული ცოდნა-ჩვევები

#### I. ზეპირმეტყველება

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) გრამფორფიტაზე ჩაწერილი პიესის ნაწყვეტების გაგება და ორჯერ მოსმენის შემდეგ მათი შინაარსის გადმოცემა;

ბ) სახლში დამოუკიდებელი მუშაობის შემდეგ მოხსენების გაკეთება მიმდინარე საკითხებზე;

გ) ლიტერატურული ნაწარმოების გარჩევაში მონაწილეობის მიღება;

დ) მოთხრობის მომზადება დამოუკიდებლად და მასში მოცემული ახალი სიტყვების და გამოთქმების ისე ახსნა, რომ მოთხრობა გასაგები გახდეს ყველა მოსწავლისათვის;

ე) დიალოგების შედგენა კლასში მასწავლებლის მიერ მოცემულ თემაზე;

ვ) ლექსების და პიესებიდან ნაწყვეტების ზეპირად წაკითხვა.


#### II. კითხვა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) ლექსიკონის დახმარების გარეშე, ახალი ცნობების შემცველი არართული ლიტერატურული და სამეცნიერო-პოპულარული ტექსტების წაკითხვა და მთავარი აზრის გაგება;

ბ) ლექსიკონის დახმარებით ორიგინალში წაკითხვა და გა-

გება ლიტერატურული, სამეცნიერო-პოპულარული და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ტექსტებისა;

გ) გრამჩანაწერში მოსმენის და კლასში დამუშავების შედეგ პიესების ნაწყვეტების ხმამალა და გამოთქმით წაკითხვის  საქართველოს მწიგნობართა კავშირი

### III. წერა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- ა) წაკითხული სამეცნიერო-პოპულარული ტექსტის შოკლი წერილობითი ანოტაციის გაკეთება;
- ბ) ლექციის ან სტატიის კონსპექტის დაწერა;
- გ) თემის დაწერა უცხო ენაზე დამოუკიდებლად წაკითხული მასალის საფუძველზე;
- დ) საქმიანი წერილის (განცხადება, მოთხოვნა) დაწერა.

### IV. თარგმნა

მ-სწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- ა) ლექსიკონის დახმარების გარეშე უცხო ენიდან დედაენაზე ზეპირად და წერილობით თარგმნა ისეთი ტექსტისა, რომელიც აგებულია შესწავლილ ლექსიკურ და გრამატიკულ მასალაზე და შეიცავს 6—7 ახალ სიტყვას (ყოველ 100 სიტყვაზე), რომელთა გაგება შეიძლება კონტექსტის, სიტყვათა საერთო ფუძის და სიტყვათწარმოების წესების ცოდნის საფუძველზე;
- ბ) ლექსიკონის დახმარებით უცხო ენიდან წერილობით თარგმნა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სამეცნიერო-პოპულარული ხასიათის ტექსტებისა;
- გ) ფირფიტებზე ფრანგულად ჩაწერილი არართული ტექსტის დედაენაზე ზეპირად თარგმნა მოსმენის შემდეგ;
- დ) შესწავლილ ენობრივ მასალაზე აგებული წინადადებების სინქრონული თარგმნა.

### ზეპირმეტყველების და კითხვის ჩვენების განვითარების თემატიკა

1. სკოლა-კომკავშირის კრება.
2. ფიზკულტურა და სპორტი. სპორტი საბჭოთა კავშირში და საზღვარგარეთ.
3. მიმდინარე ამბები საბჭოთა კავშირში და საზღვარგარეთ.
4. ლიტერატურა და ხელოვნება. ცალკეული მწერლის, მხატვრისა და კომპოზიტორის შემოქმედება.

5. მეცნიერება და ტექნიკა. ზოგიერთ 'გამოჩენილ' მეცნიერ-  
თა ბიოგრაფია.



ქართული  
ენციკლოპედია

### ლ ე ქ ს ი კ ა

ლექსიკური მარაგი—3500 სიტყვა და მყარი შესიტყვება.  
სიტყვათწარმოება: არსებით სახელთა წარმოება სუფიქსით—iste:  
communiste, marxiste, léniniste;

ზედსართავ სახელთა წარმოება სუფიქსებით:

ais (aise)—français, anglais;

ain (aine)—américain, républicain;

able-confortable, raisonnable.

### გ რ ა მ ა ტ ი კ ა

1. არსებით და ზედსართავ სახელთა რიცხვის და სქესის  
ფორმების სისტემატიზაცია.

2. ზედსართავ სახელთა შედარების ხარისხების ფორმების  
სისტემატიზაცია.

3. ჩვენებით, კუთვნილებით და განუსაზღვრელ ნაცვალსახელ-  
თა გამოყენება.

4. ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნება  
ირიბი კითხვის დამოკიდებული წინადადება, კავშირებით si, ce  
que, ce qui, qui, pourquoi, quand, comment, combien, où, d'où.

5. ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნება  
დათმობითი დამოკიდებული წინადადება, კავშირებით bien que,  
quoique.

6. ქვემდებარე და მისი გამოხატვის საშუალებები—არსებითი  
სახელით, პირის დამოუკიდებელი ნაცვალსახელით, დამხმარე ნა-  
ცვალსახელით, კუთვნილებითი ნაცვალსახელით, განუსაზღვრელი  
ნაცვალსახელით, განუსაზღვრელი პირის ნაცვალსახელით „on“. ინ-  
ფინიტივით.

7. უპირო წინადადებები.

8. განსაზღვრება და მისი გამოხატვის საშუალებები: ზედსარ-  
თავი სახელით (un livre intéressant), სხვადასხვა წინდებულთან  
უარტიკლო არსებითი სახელით (les sports d'hiver; une petite  
maison en bois; une robe à rayons), ინფინიტივით (une salle à  
manger, le fer à repasser).

9. მარტივი წინადადების შედგენა, რომელშიც ინფინიტივუ-  
რი ქცევაა: (Je crois vous comprendre; J'ai vu Serge tourner le  
coin de la rue; Je regrette de l'avoir fait; Après L'avoir dit....)



## პრაქტიკული ცოდნა-ჩემი



ეროვნული  
განათლების  
მინისტრის  
გენერალური

## I. ზეპირმეტყველება

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- ა) გრამჩანაწერში მოსმენილი პიესების ნაწყვეტების გაგება და წინასწარ მომზადების გარეშე მათი შინაარსის გადმოცემა;
- ბ) მიმდინარე საკითხებზე მოკლე მიმოხილვის გაკეთება სახლში წინასწარი მომზადების გარეშე;
- გ) პოლიტიკური თემაზე დამოუკიდებლად მოხსენების მომზადება და ყველა მოსწავლის მიერ მოხსენების სრული გაგების მიზნით ახალი ტერმინების ახსნა;
- დ) პიესებიდან ნაწყვეტების ზეპირად წაკითხვა.

## II. კათხვა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- ა) ფრანგული განმარტებითი ლექსიკონის დახმარებით სამეცნიერო-პოპულარული და საგაზეთო-პოლიტიკური ტექსტების წაკითხვა და გაგება ორიგინალში;
- ბ) სახლში დამოუკიდებლად მომზადების შემდეგ პიესებიდან ნაწყვეტების მხატვრულად წაკითხვა.

## III. წერა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- ა) ზეპირი გამოსვლისათვის გეგმა-თეზისების დაწერა;
- ბ) დედაენაზე დამოუკიდებლად წაკითხული მასალის საფუძველზე თემის დაწერა.

## IV. თარგმნა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- ა) უცხო ენაზე ცნობილ თემებზე მოსაუბრეთათვის თარგმნობის გაწევა;
- ბ) ფრანგული განმარტებითი ლექსიკონის გამოყენებით საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სამეცნიერო-პოპულარული ხასიათის ტექსტების წერილობით თარგმნა;
- გ) გრამჩანაწერში მოსმენილი ტექსტის დედაენაზე თარგმნა.

შეპირმეტყველების და კითხვის ჩვენების განვითარების  
თემატიკა



1. საზოგადოებრივი ცხოვრება. ახალგაზრდობის შრომა, სწავლა-აღზრდა და ყოფა-ცხოვრება საბჭოთა კავშირში და საზღვარგარეთ.

2. მიმდინარე ამბები საბჭოთა კავშირში და საზღვარგარეთ.

3. ხელოვნება. შესასწავლი ენის ქვეყნის ხელოვნება.

4. მეცნიერება და ტექნიკა. თანამედროვე მეცნიერების და ტექნიკის მიღწევები.

ლ ე ქ ს ი კ ა

სიტყვათა შორები — 4000 სიტყვა და მუარო შესიტყვება.

სიტყვათშედგენა:

შედგენილ სიტყვათა სხვადასხვა სახე: chemin de fer; boîte aux lettres, salle à manger, avoir faim, prendre part, faire part, prendre garde, montre-bracelet, robe sport, brise-glace, passe-temps.

მეტყველების ერთი ნაწილიდან მეორეში სიტყვათა გადასვლა:

ა) ზედსართავი სახელის გარდაქმნა არსებით სახელად: le calme, le rouge (le rouge à lèvres), le principal;

ბ) მიმდევობის გარდაქმნა არსებით სახელად: le passé, un fait, un blessé, une fiancée, une mariée;

გ) ინფინიტივის გარდაქმნა არსებით სახელად: le devoir, le pouvoir, le dîner, le déjeuner, le souper.

შემოკლებული სიტყვები:

le métro, le micro, une photo, une auto, un prof, le sana, l'Huma, le métallo, le mécano, le cheminot;

C. G. T. — Confédération Générale du Travail;

O. N. U. — Organisation des Nations Unies;

U. R. S. S. — Union des Républiques Socialistes Soviétiques;

U. S. A. — Etats-Unis d'Amérique;

O. T. A. — Organisation du Traité de l'Atlantique Nord;

O. S. M. — Organisation Syndicale Mondiale.

გ რ ა მ ა ტ ი კ ა

1. ისეთი რთული წინადადების შედგენა, რომელშიც იქნება დროის დამოკიდებული წინადადება კავშირებით jusqu' à ce que, avant que.



### III. წერა



მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

- ა) ფრანგულ და დედაენაზე არსებული 2—3 წყაროს (მეცნიერული, ტექნიკური, ფილოსოფიური და სხვ.) თემებზე მოსაუბრეთათვის დაწერილი უკიდებლად გამოყენების საფუძველზე თხზულების დაწერა;
- ბ) თავიანთი აზრის სწორად გადმოცემა წერილობით.

### IV. თარგმნა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ:

ა) სხვადასხვა, არაფიწროსპეციალურ (მეცნიერული, ტექნიკური, ფილოსოფიური და სხვ.) თემებზე მოსაუბრეთათვის თარგმნობის გაწევა;

ბ) განმარტებითი და ორენოვანი ლექსიკონის დახმარებით ახალი ცნობების შემცველი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და მეცნიერულ-პოპულარული ტექსტების წერილობით თარგმნა.

ზეპირმეტყველებიხა და კითხვის ჩვენებების განვითარების

#### თემატიკა

1. საზოგადოებრივი ცხოვრება. ძირითადი ცნობები შესასწავლი ენის ქვეყნის სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი წყობილების შესახებ.

2. მიმდინარე ამბები საბჭოთა კავშირში და საზღვარგარეთ.

3. მრეწველობა და სოფლის მეურნეობა საბჭოთა კავშირში და საზღვარგარეთ.

4. ხელოვნება. ხელოვნება შესასწავლი ენის ქვეყანაში.

5. მეცნიერება და ტექნიკა. მეცნიერების და ტექნიკის მიღწევები საბჭოთა კავშირში და საზღვარგარეთ.

#### ლ ე ქ ხ ი კ ა

სიტყვათა მარაგი—4500 სიტყვა და მყარი შესიტყვება. ეტიმოლოგიური წყვილები, როგორცაა:

hôpital—hospitalier

cœur—cordial

frêle—fragile

avoué—avocat.

სიტყვათა მრავალმნიშვნელოვნობა. ზმნების faire, prendre, mettre, passer, croire, savoir, apprendre, manquer, regarder, charger ძირითადი მნიშვნელობანი.



1. სიტყვათა წყობა ფრანგულ წინადადებაში.
2. ზოგიერთი ზედსართავი სახელის მნიშვნელობის განმარტება არსებით სახელთან მათი აღვილის მიხედვით.
3. წინადადების წევრების გამოყოფა გამეორების (Pierre, il ne le fera jamais), ანტისიპაციის (Il n'est pas venu, votre cousin), გამაძლიერებელი ნაწილაკების (C'est que cela ne me regarde pas. Le voilà qui part le premier. C'est lui qui en sera content) საშუალებით.
4. ტექსტის მორფოლოგიურ-სინტაქსური ანალიზი.



1. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1963 წლის 23 სექტემბრის ცირკულარული წერილი მასწავლებელთა შრომის ორგანიზაციის გაუმჯობესებისა და სამუშაო დროის მოწესრიგების შესახებ . . . . . 3
2. ბრძანება № 885—სასკოლო დოკუმენტების წარმოების შესახებ შ. ი. ჯ. კ. . . . . 10
3. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიისა და განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის საქართველოს რესპუბლიკური კომიტეტის პრეზიდიუმის დადგენილება მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის 1963 წლის საზაფხულო საკურსო ღონისძიებათა შესრულების შესახებ . . . . . 10
4. ბრძანება № 939—აჭარის ასს რესპუბლიკაში და ქ. გორში საყოველთაო-სავალდებულო რვაწლიანი სწავლების კანონის განხორციელების მდგომარეობის შესახებ . . . . . 15
5. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის, განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებათა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტისა და პედაგოგიური საზოგადოების რესპუბლიკური საბჭოს ერთობლივი დადგენილება სკოლამდელ დაწესებულებათა შენობებისა და ეზოების მხატვრულად გაფორმების საზოგადოებრივი დათვლიერების ჩატარების შესახებ . . . . . 17
6. Приказ № 948—о результатах проверки работы Калдахварской и Сухумской № 2 школ-интернатов . . . . . 23
7. ბრძანება № 949—ქ. ქ. რუსთავისა და წყალტუბოს სკოლამდელ დაწესებულებათა ახალი სასწავლო წლისათვის მზადყოფნის მდგომარეობის შემოწმების შედეგების შესახებ . . . . . 26
8. ბრძანება № 950—კიცხის სკოლა-ინტერნატის მუშაობის შემოწმების შედეგების შესახებ . . . . . 29
9. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1963 წლის 28 ოქტომბრის მიმართვა № 1/2589 . . . . . 34
10. ბრძანება № 982—მასწავლებელთა კადრების შერჩევის, გამოყენებისა და აღზრდის გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ . . . . . 35
11. ფრანგული ენის პროგრამა ზოგიერთი საგნის ეცხო ენაზე სწავლების სკოლებისათვის (II—XI) . . . . . 41

რედაქტორი უშ. თბოლაძე  
კორექტორი ე. აგლაძე

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 26/XII-63 წელი. ანაწყო-  
ბის ზომა 6X10. ჭალადის ზომა 60X84. სასტამბო  
ფორმათა რაოდენობა 5.

შპსი 10 კპკ.